



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Controversiarum Inter Principes Cathedras Divi Thomæ Doctoris Angelici, Et Scoti Doctoris Svbtilis

Stümmel, Friedrich

Coloniæ Agrippinæ, 1680

Controversia VIII. An sit poßibilis major distinctio, quàm rationis, & minor in actu, quàm realis, consequenter inter utramque medi talis, per quam nec desstruatur identitas extremorum realis, nec ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84332)

cedens intellectum omni modo, quam tertiam distinctionem, ne quis posset exponere, quod loquatur de sola virtuali, subdit: & est ista, quod sapientia est in re ex natura rei, & Bonitas est in re ex natura rei, sapientia autem in re, non est formaliter Bonitas in re, & post pauca lineas: est ergo aliqua non identitas formalis sapientia & Bonitatis ----- & intelligo sic, quod intellectus componens istam, sapientia non est Bonitas formaliter, non causat actu suo collativo veritatem istius compositionis, sed in objecto invenit extrema, ex quorum compositione fit actus verus. Quibus verbis manifeste innuit, suam distinctionem esse actuale, & non virtuale tantum, omneque opus intellectus antevertere.

202
Quare
Doctōr
suum di-
stinctionē
vocet
virtuale.
Ex quibus liquet, nil referre, quod Doctōr supra concedat suam distinctionem vocari posse differentiam virtualem aut eminentialem, seu quod addat, illa verba de distinctione virtuali non esse malè dicta, quia non alio sensu, quam expresso in conclusione id intelligit absque præiudicio distinctionis actu in Deo existentis, ut Doctōr per seipsum satis explicat in litera, imò ne arreptā occasione quis ex virtuali illa distinctione sinistrè interpretaretur, quasi excluderet ibi distinctionem actuale, quæ contradictoriè opponitur distinctioni virtuali, expressius mentem suam aperiens, subdit: Breuiter igitur dico mittendo illa verba de distinctione

rationis & de distinctione virtuali, non quia sunt malè dicta, sed quia non oportet eis uti. Dico quod in Essentia Divina ante actum intellectus est entitas A, & est entitas B, & hac non est formaliter illa; ita quod intellectus paternus considerans A, & considerans B habet ex natura rei, unde ista compositio fit vera, A non est formaliter B, non autem precisè ex aliquo actu intellectus circa A & B, quid expectamus clariùs? itaque si ut habet Assertio, Scoti distinctio referatur ad res realiter discretas, ita ut duæ formalitates in eadem entitate se gerant, ut duabus naturis inter se separatis intelligibiliter æquipolleant, vel quod res habens tales formalitates solum formaliter distinctas possit effectus realiter distinctos mediantibus illis formalitatibus producere tam benè quam si essent illæ inter se distinctæ realiter, hinc Doctōr ait, quod & talem distinctionem in se non habeat rem & rem, sed est una res habens virtualiter duas realitates, quarum cuiuslibet proprium est concipi ac si esset res distincta, & sic ista realitas sit quasi una res, & illa alia, sic non malè quidem posset vocari distinctio virtualis, sed malè si conferatur ad formalitates in eadem re intellectum præcedentes, de quarum actuali distinctione, cum ibi sermo fuerit, illam distinctionis nomenclaturam de illa merito mittendam Scotus iudicavit.

CONTROVERSIA OCTAVA,

An sit possibilis maior distinctio, quàm rationis, & minor in actu, quàm realis, consequenter inter utramque media talis, per quam nec destruatür identitas extremorum realis, nec tamen per illam astruatur identitas eorundem ex natura rei formalis?

S U M M A R I U M.

1. An Doctōr Subtilis docuerit distinctionem quandam tertiam, id est, inter simpliciter realia & rationis?
2. Inter qualia extrema indicata distinctio inveniatur?
3. Num in eadem re ad pluritatem graduum plurificentur existentia, quarum singula singulis formalitatibus proportionatè correspondeant?
4. Resolvitur Questio principalis, an Scoti distinctio sit possibilis, ubi expenduntur rationes in oppositum: primò, quod e a distinctio necessariò frustra sit vel realis, vel rationis, ac proin-

de media sit impossibilis. Secundo, quod illa inducat Mysterium SS. Trinitatis in creaturas, adeoque non falsitatis solum suspecta sit, sed omnino chimerica estimanda. Tertiò procedunt contra hanc distinctionem ex principiis negativis. Omnia primò diluuntur. Secundo ostenditur quod opposites relabantur in eandem criminis censuram, quam Scotistis impingere voluerunt. Tertiò tandem pro Scoti resolvitur astruendam tum in Divinis quàm creatis distinctionem ex natura rei formalem.

Quid
sentiant
nonnulli
de Scoti

Priusquam determinemus, an talis distinctio actu detur in Deo vel creatis, quod priùs fiet Tomo 3, hic gratia materiz solum præmittere volui Quæ-

stionem, an sit possibilis, quod hic scire sufficit, distinctio nam ut videre est passim apud Auctores, si non omnia, saltem plurima eorum argumenta eo vergunt, ut ostendant, illam esse impossibi-

lem & chymericam, vel fictilis non sit, ut fortius illam refellant, voluntillam esse realem, adeoque ut *Arriaga* 1. d. 41. subsect. 4. n. 19. Scotum eò quod talem distinctionem apertissime ponat in Divinis, relabi in errorem *Gualteri* & *Gilberti Porretani* ut *Vasquez* 1. d. 116. verum si illi Auctores tam studiosi fuissent in penetranda doctrina Scoti, quid per suam distinctionem mediam inter realem & rationis intellexerit, quàm procaces in illa censuranda pietissimo Doctore nostro nunquam tam acriter impalluissent, nec ad rem tam impertinentes, frivolas & inanes conglobassent rationes in oppositam, quarum ingens est numerus, & quidem *Ricciolius* præter alias, quas sparsim in suo Tractatu de distinct. refert, solo c. 12. recenset, solvitque 42. objectiones contra hanc distinctionem in creatis, & totidem, si non plures c. 24. & in Appendice contra eandem in Divinis, ut merito dixerit *Oviedo* Controv. 4. Metaph. puncto 2. apud *Mastrum* d. 6. Metaph. q. 11. n. 206. totus eorum labor est in distinctione hac impugnanda, sed nullus eorum insudat in assequenda mente Scoti & Scotistarum; defectu hu-

jus etiam alii inveniuntur, qui putant Scotum nunquam docuisse talem distinctionem, sed coincidere in sua doctrina cum distinctione rationis ratiocinatae, vel Thomistarum virtuali, quos inter apud *Modzianowski*, *Raymundus* in Theologia Naturali d. 6. q. 2. art. 1. n. 66. multos recenset Scotistas, nempe *Rubionem* 1. d. 8. in fine. *Tataretum* Quodlib. 1. art. 2. circa Conclus. 3. & in 1. d. 2. p. 2. q. 7. C. apud *Gabrielem* 1. d. 2. q. 11. *Philipp. Faber* c. 8. formalitat. Picum Conclus. 7. insuper *Javellum* 12. Metaph. quibus annuimera, quos adducimus Tom. 2. post literam Scoti n. 6. Item Magistrum formalitatum, & alios quosdam ex nostris & novissime nostrum *Saxium* Tom. 1. five *Cataph.* disp. 8. q. 3. pertinaciter defendentem, ut videre est apud *Mastrum* d. 6. Metaph. q. 15. à n. 270. & seqq. per totum, quod distinctio Scoti formalis re ipsa non differat à distinctione rationis ratiocinatae, vel ut ad mentem illius melius loquar, quod distinctio rationis ratiocinatae non discrepet à nostra distinctione ex natura rei formali, ad indagandam itaque veritatem, sit

QUAESTIO PRIMA.

An Doctor Subtilis docuerit distinctionem quandam tertiam, id est, mediam inter simpliciter realem & rationis?

S U M M A R I U M.

1. Distinctionem mediam dari inter rationis & realem sic per antonomasiam dictam in quo sensu verificetur. n. 204.
2. Est constans & perpetuus Scotistarum consensus, esse assertam à Doctore Subtili tertiam quandam distinctionem, quæ sit verè major, quàm

rationis Thomistarum, & virtualis minor in actu, quàm strictè realis. n. 205.

3. Non malè vocari Scoti distinctionem rationis, aut virtutalem, in quo sensu capiendum, elucidatur. n. 206.

240 **I**N hoc Argumentum vide Tom. 2. loc. cit. ut pote ut in hoc Tomo præfatus sum, quem scripsi, antequam de hoc Tomo, quem alteri deinde præposui, cogitarem. Primum autem suppono ex dictis Controversiis superiori q. 4. Scotum nullatenus per distinctionem suam formalem mediam inter realem & rationis intelligere distinctionem Thomistarum aut Recentiorum virtutalem, & patebit mox amplius. Secundò suppono inveniri quidem mediam distinctionem inter realem & rationis, si solum eam vocemus realem, quæ talis est per antonomasiam & maxima dicitur & perfectissima, seu quæ versatur inter duas res, ut distinguuntur contra modos, quales sunt v. g. duo supposita vel accidentia duobus suppositis communia, vel ea quæ sunt existere nata in diversis subjectis,

seu secundò quæ versatur inter causam & effectum, inter producentem & productum, & similia, quibus positis statim innascitur & defluit distinctio, quæ hinc ab aliquibus innata appellatur, sic esto concedatur Recentioribus talem inveniri distinctionem mediam inter realem & rationis, scilicet distinctio modalis, quæ quàmvis non sit per intellectum, sed à parte rei, non tamen inter duas res, sed inter rem & modum rei, alterum enim extremum est modus rei, non res, sed de hac media distinctione, quæ & ipsa ad realem strictè computatur, non est quæstio, neque talis potest confundi cum illa Scoti, qui illam in Divinis, à quibus procul abiguntur modi, admittit, his suppositis, sic

ASSERTIO I.

Ex litera constat & ab unanimi & perpetuo tum Veterum cum Recentiorum Scotistarum à Subtili Ordinis Magistro tertiam aliquam distinctionem assertam esse, quæ quia non solum præcedit omne opus intellectus secundum fundamentum, sed etiam secundum rationem distinctionis, sit major quam rationis & virtualis, minor in actu, quam realis strictè.

205

Probatur ex iis, quæ ex Scoto adducta sunt Controv. præced. q. 4. 2. p. patet, quia omnes Scotistæ ad mentem Scoti pro eâ invictè decertant, cur autem pauculi deflexerint, rationem dedi Tom. 2. sub litera Scoti n. 6. cit. quare non est è re, ut huic Assertioni nimis certæ amplius probandæ incumbamus. Nec quidquam efficiunt oppositum autumantes, ex iis, quæ ex litera Scoti quasi divinando conjiciunt decepti in eo, quod Doctor agens de hac sua distinctione eamque inter Essentiam & Relationes reponens i. d. 2. q. 7. n. 43. in fine numeri interroget: sed nunquid hac distinctio dicetur realis? Respondeo, inquit, non est propriè realis actualis intelligendo, sicut communiter dicitur actualis illa, quæ est differentia rerum & in actu, quia in una Persona, non est aliqua differentia rerum propter simplicitatem Divinam, & sicut non est realis actualis, ita non est potentialis, quia nihil est ibi potentia, quod non est in actu. Quæ verba si convenienter conferantur cum iis, quæ ibi præcedunt n. 41. §. sed hic restat, ubi disertis verbis dicit hanc distinctionem suam esse actualem & præcedentem omnem actum intellectus creati & increati, consequenter ibidem omnibus & singulis, qui habent oculos, non potest non obvium esse, eum non intendere virtuale vel rationis ratiocinatæ distinctionem, sed suam tertiam, quàm inter Essentiam astringit & relationes non esse distinctionem realem, rerum & in actu in sensu suppositi secundi, qua ratione & nos in Assertionem dicimus illam quidem esse majorem distinctione rationis, sed minorem in actu, quàm illa realis strictè & modalis, qualem negat esse suam distinctionem tertiam, & tamen, ut in Assertionem habetur, non solum præcedat omne opus intellectus secundum fundamentum, sicut virtualis & rationis ratiocinatæ, sed etiam secundum rationem distinctionis ut sic, ut pluribus disputatum Controv. 7. q. 4. cit. ubi & cur Doctor dicat, si vocaretur sua distinctio rationis aut virtualis illa verba non esse malè dicta, & quomodo Assertioni nil præjudicet, plenius est explicatum.

Scotus.

206
Obiectio
annulla-
tur.

Dices tamen si Doctor Subtilis voluisset invehere distinctionem actualem, cur illam ibi explicat per non identitatem dicens n. 44. Nunquid igitur debet concedi aliqua distin-

ctio? Respondeo, inquit, melius est uti istâ negativâ, hoc non est formaliter idem, quàm hoc est sic & sic distinctum. Ad hanc auctoritatem, quam apud Mastrium d. 6. q. 11. n. 207. objicit Herrera, idem Mastrius diversas assertiones responsores, prima quæ est Bargii, relinquit tanquam infundatâ, magis placet aliorum & ipsiusmet Mastrii, quod ita locutus sit Doctor, quia tunc temporis distingui ante rationem usurpabatur rigorosè, adeoque pro suo more sobriè & modestè loquendum judicabat, ne aliis videretur ponere inter Personas relationem talem, quæ lædit simplicitatem Divinam, & hæc responsio concordat cum illa Smilingii Tract. 2. de Deo. disp. 1. q. 2. n. 40. dicentis Doctorem ita loqui, quia negativa identitatis potest habere sensum præcisivum, puta in actu signato, id est, ut negativa identitatis dicat rationes in objecto actu præparatas seu inexistentes taliter, ut sine actus inadæquatione sint præcisibiles intelligibiles, & sic in actu exercito ratio unius proprietatis de se intellectionem terminet, illam non terminante altera; distinguere verò, ita ut positivè extrema sic & sic dicantur distincta videri potest habere sensum exclusivum, quia positivè opponit unum alteri, perfectiones divinæ verò se invicem non excludunt, sed postulant realem inclusionem in eadem re; consuluit itaque Doctor & usuali temporis sui modo loquendi, & integritati simplicitatis Divinæ, quo pacto nos hoc & sequenti Tomo sæpenumerò illo numero non identitatis usi sumus, sicut & aliquando termino distinctionis ex natura rei, ad indicandum, quod vox ista distinctio, posteaquam mens Doctoris & Scotistarum Scholis plenissimè innotuit, non exclusivè, sed præcisivè modo explicato adhibenda non rejicienda sit.

Ex quibus patet ad auctoritatem, videri potest insuper Taretus, Vigerius, Basilius 2. d. 22. q. 4. art. 2. Vulpes Tom. 1. p. 1. d. 8. art. 6. Meurisse 1. 2. Metaph. c. 3. q. 4. Concl. 4. apud Mastrium l. c. dicentes Doctorem ita scripsisse, quod distinctio formalis non importet relationem realem inter extrema sic distincta, sicut altera strictè realis: quia distinctio formalis non est dicenda actualis per aliquam relationem, sed solum materialiter ratione extremorum, quæ sic à parte rei distincta ita

de contradictoriis & distinctione Scoti. III

ita habeat in eadem re proprium esse actuale extra nihil, & ut esse formale unius, non sit esse formale alterius, quæ non discrepant omnino à sensu, quem statim & in Assertionem innuimus. Manet ergo, cum indubiè, quando agitur de

mente Scoti, deferendum sit Auctoritati suæ Scholæ, quæ melius mentem Magistri didicit, veram & actualem & tertiam quandam distinctionem ab ipso assertam esse.

QUAESTIO SECUNDA.

Inter quæ dicta distinctio reperiatur extrema, ubi quid illa sit, aut quomodo describatur?

S U M M A R I U M.

1. Vnde proficiatur error quorundam & falsæ suppositiones de doctrina Scotistica. n. 207.
2. Character notitia quid sit propriè res, quis & quotuplex. n. 208.
3. Formalitatis seu realitatis ampla expositio. n. 210. ejusque discrimen à formalitatibus inadequate & transcendentibus modis intrinsecis. &c.
4. Pluralitatem formalitatum in eadem entitate realiter indivisibili possibilem esse, diversis aperitur vis. n. 211. 212. 213.
5. Quæ sit definitio distinctionis Scotistica, ubi varias inter descriptiones, quamam verior. n. 215.
6. Extrema distinctionis Scoticæ quamam sint. n. 214.

207

Arriaga 1. p. d. 41. sect. 1. n. 6. inculcat Scotistas, quod non explicant medium illud, in quo stet illa distinctio, etiam si sæpè repetant illos terminos formaliter, ex natura rei, & nisi illud sit fundamentum, quod intellectus potest concipere per modum duarum formalitatum, & sic vel ponat Scotus distinctionem rationis aut virtutalem, puta quæ in sola capacitate sufferendi contradictoria consistit sine distinctione aliqua actuali, adeoque ut prædicata contradictoria affirmantur de eadem formalitate ex natura rei indivisibili entitate, ego, inquit, illud non concipio, Scotista itaque quamdiu non fuerit datum ab illis quod sit illud medium, rejiciendi sunt, verum Arriaga defecit in legendis nostræ Scholæ formalistis, qui luculentam dant doctrinam, in quo fundetur distinctio Scoti, unde meritò huic contrarium tulit iudicium Caramuel in sua Metalogica l. 3. de distinctionibus d. 3. a. 3. n. CCXXI. hodie, inquam, ut video, distinctio formalis Thomistica communior est & cæc. sed quia Scotisticam clariorem & veriorē existimo, volo illam speciali studio propugnare, ecce clariorem dicit Thomistica, & infra §. 2. & 3. n. 211. & seqq. sed & in responsis ad objecta q. 4. n. & iterum ibidem sub Assert. 1. seqq. & alibi in his Tomis sæpissime, & tamen

Arriagæ iudicium de Scoti distinctione toto celo differt à iudicio Caramuelis.

Arriaga non capit illam, expectet paulisper radicem hujus distinctionis, dabimus illi. Hic loci solum horum terminorum (Res, realitas, formalitas,) proprias acceptiones dilucidabimus; incredibile enim est, quàm devè incedunt Recentiores, qui regiam nostræ Scholæ, & ad inquirendas formalitates viam nunquam penetrarunt, imò ne à limine quidem attigerunt, unde enormiter sæpissime errant offenduntque in Scoti scholam impingendo illi, quæ nunquam somniata sunt à Scotistis, imò quorum oppositum docent, eà ratione Rhodæ de Deo d. 1. q. 3. sect. 2. ait Scotistas, quorum nullum citat, nomine formalitatis intelligere quidditatem, nomine realitatis existentiam, quod est falsissimum, cum quidditas etiam competat Naturæ communi, & composito metaphysico, & omnis Essentia est quidditas, non tamen omnis Essentia est formalitas.

Deinde apud plurimos Scotistas existentia nihil aliud importat, quàm modum intrinsecum, modus autem intrinsecus non est propriè realitas, quia non est ratio conceptibilis sine re & quidditate, cuius est modus, his itaque ad intelligentiam horum terminorum, & ad tollendos abusus eorundem, sit

§. I.

Quid in propria significatione sua importet terminus iste, Res, ut distinguitur contra realitatem & formalitatem?

208

Dixi, ut distinguitur contra realitatem & formalitatem, quia non sumus hic solliciti de aliis variis acceptionibus Rei, quas non solum apud formalistas ut Tromberam in initio sui Tractat. Prælim. R. P. Stumelii.

Tract. de formalit. aliosque plurimos, sed & apud ipsum Scotum Quodl. 3. ab initio §. de primo cognoscere licet, & recognoscere quæ dixi q. præced. n. 204. in secundo supposito, ubi

K 2

765

res & *res*, inter quas est distinctio realis per antonomasiam accipiebatur, ut contra modum rei distinguitur, quo sensu de *re* loquitur ipse Doctor 2. d. 1. q. 5. §. Quod si adhuc, & sumitur pro ipso rei esse radicali & entitativo, & non pro modo, qui potius est circumstantia rei & extrinseca ejus determinatio, qualis est v. g. sessio respectu sedentis, ubicatio respectu ubicati & cæt. quo pacto dum supra n. cit. Recentiores distinctionem modalem distinguunt à reali, quam fundant in hac acceptione rei, eam solam rei acceptionem videntur agnoscere, ut amplius in relatione objectionum infra.

209

Ad propositum igitur dico, significatum in creatis propriè per nomen *rei*, ut distinguitur contra realitatem & formalitatem, & dicitur græcè *ῥησις* vel *ἡσυχία*, duos potissimum suæ notitiæ habere characteres: prima est, quod sit verum ens. Secunda, quod sit capax existendi propriâ existentia taliter, ut propriam possit terminare sui veram efficientiam & physicam causalitatem, sive solitariè possit existere sive non, & ita se habent omnes physicae entitates, sive completæ sive incompletæ, quales sunt formæ substantiales & materia prima, quam supponimus contra Thomistas existere per propriam suam existentiam, non formæ; tales item sunt omnia accidentia, sive absoluta, ut albedo, calor, frigus, sive relativa ut unio, omnia siquidem utriusque ordinis verè sunt entia in recto propriam Essentiam & existentiam habentia & terminativa propriæ productionis, ut de Relationibus Doctor 2. d. 1. q. 5. §. Quod si adhuc. Unio namque est capax existendi per productionem sui, & per consequens

propriam habet Essentiam & existentiam, & sic de aliis respectibus extrinsecis. Porro nomen *rei*, ut opponitur realitati, à potiori merentur substantiæ completæ, ut Angeli, homines, bruta, & id genus rerum, quæ præter propriam existentiam etiam propriam subsistentiam sortiuntur, quamvis illa non sit adhuc necessaria, ut patet in aliis v. g. in Natura humana Christi, quæ de se est vera res, & tamen habet non propriam subsistentiam, sed Verbi.

Dixi primò in creatis, quia certum est, quod *res*, prout à formalitate & realitate secernitur, in creatis maxime veritatem habet, ubi cuilibet rei propria correspondet productio, quæ ponitur extra causas in esse existentia, in Divinis autem *res* dicitur illud, quod propriam habet Essentiam & existentiam directè & per se primò præscindendo à quacunque causalitatis efficientia; de quo vide Mastrium disp. 6. Metaph. n. 160. in fine.

Dixi secundò, sive solitariè possit existere, sive non, licet enim quod per se & solitariè existere potest, ambas habeat condiciones, & vel maxime mereatur nomen *rei*, realiterque distinguatur ab omni alio, aliqua tamen sunt tum in Schola nostra, tum etiam in Thomistica, quæ etsi realiter distinguantur, attamen nequaquam solitariè existere possunt, quo pacto apud Thomistas distinguitur realiter anima à suis potentiis, subjectum à sua proprietate, quæ seorsum tamen existere nequeunt. Idem est in Schola nostra de Relationibus prædicamentalibus in ordine ad fundamentum, de toto item composito substantiali in ordine ad partes quæ secundum multos Scotistas distinguuntur realiter à toto, nequaquam tamen sunt apta existere immediatè per se solitariè, ut patet,

§. II.

Quid sit realitas seu formalitas, ut distinguitur vicissim contra nomen rei?

210

VOx illa *realitas*, attento nominis etymo à termino *res* præse sumpto deducta est, sicut & formalitas à forma, ubi adverte, sicut ad hoc, ut aliquid sit *res* præse sumpta requiruntur ex dictis duæ condiciones, primò ut sit verum ens, secundò ut sit capax propriæ existentia taliter, ut possit secundum se propriam sui terminare efficientiam; ita ad hoc, ut aliquid sit forma præse sumpta requiruntur tres condiciones: primò, ut sit verum ens. Secundò, ut sit determinativum ac perfectivum seu rei constitutivum in esse tali vel tali. Tertiò ut etiam sit capax propriæ existentia, sed quia hæ condiciones etiam competunt formæ physicae, sciendum præter hanc formam sic descriptam dari formam, quæ & est ipsa rei Natura, quomodo dicit S. Thomas *omnis forma vel constituit Naturam rei ut in compositis, vel est ipsa Natura rei, ut in simplicibus*, hoc modo, ut est ipsa Natura & ipsi Naturæ Divinæ non disconvenit forma & quodlibet totum metaphysicum, est talis for-

ma, itaque à forma, quæ non est parvis, sed totum appellari solet importans totam rei quidditatem, est abstractum illud formalitas, sicut *realitas* à re, quam non totam, sed aliquid illius importat, quemadmodum formalitas, non totam formam, à quâ abstrahitur, importat seu totam rei Essentiam & quidditatem, sed aliquam aliquitatem formæ & Essentia, id est, aliquem gradum ejus in primo vel etiam secundo modo dicendi per se, ut amplius statim infra, id solum te semel pro semper monitum volo, hos terminos *realitas*, *formalitas*, pro eodem sumi, uterque enim in sua significatione secernitur ab illa rei supra descripta, proinde sive audias legasve *Tò realitas* vel *Tò formalitas* in hoc opere, non est intelligenda res neque forma, quæ dicitur tota aliqua Essentia, neque forma, quæ dicitur propriâ existentia existere & propriæ efficientia physicae terminativa; totaque *realitas* sic describi potest.

Quod

Quod sit aliquid verum ens, cujus ratio formalis pura & puta quædam rei aliquitas vel aliquiditas, id est, quidam essendi gradus, sive tales gradus vel quasi sint gradus metaphysici Essentia, sive sint proprietates & formalitates, quæ importent à parte rei perfectionem, illi, cujus est, & omnibus in ea contentis, realiter eandem, ac eatenus de se conceptibilem, ut sine quacunque alia, diverso omnino conceptu, respectu totius, inadæquato quidem, respectu aliarum formalitatum in eadem Essentia adæquato conceptu exprimi valeat, nullatenus tamen in ente producibili possit terminare de per se physicam sui causalitatem, sive propriam sortiatur existentiam, sive existat existentia totius, cui in Divinis & inter se identificantur per perfectissimam identitatem ex ratione & infinitate earum propria natam, vel illius, in quo identificantur in creatis autem per identitatem realem imperfectam, seu in tertio tantum. Ex quo perspicuum est, de ratione formalitatis esse, quod sit immersa per identitatem realem in re propriè dicta, cujus scilicet est essendi partialitas.

Explico: dicitur *primò* quod sit verum aliquid ens, in quo convenit cum *re* & quocunque alio convertibili, cum vero ente, seu esse rato. Dicitur *secundò* vocabulo diminutivo, quod sit pura & puta aliquitas, seu quasi aliquiditas; per hoc distinguitur *primò* à *re*, quia realitas defectu tertiæ conditionis, non est res in recto & physicè sed identicè solum & realiter seu ens metaphysicum, ut mox infra §. 3. & 4. sunt tamen tales quasi gradus Essentiarum completivi cum hac differentia, quod ex illis gradibus creatæ Essentiæ genere & differentia constantes compleantur metaphysicè, divina autem Essentia, quæ est metaphysicè completissima res, & forma perfectissima, actusque purus, juxta id Apost. ad Hebr. 1. *Qui cum in forma Dei esset* &c. non habens distinctionem præterquam rationis, inter gradus superiores & inferiores, ut alibi, Controv. decima q. 2. in digressio: fuisse per suas perfectiones attributales tantum quasi physicè completur. Dicitur *tertiò* importans à parte rei perfectionem adæquato conceptu & cæt. expressibilem, ad distinctionem graduum transcendentium, qui quidem sunt rationes conceptibiles diverso conceptu inadæquato, adeoque distinctos dicunt conceptus objectivas, ut ratio formalis concepta non sit ratio formalis alterius, sed non importans à parte rei perfectionem solum adæquato conceptu expressibilem, quo pacto animalitas & rationalitas in homine sunt perfectiones, quarum quælibet

una, sine respectu & absque inadæquatione unius & alterius ratione, à parte rei distinctè in se, non est alia, quod v. g. de ente aliisque transcendentibus, saltem secundum probabilem sententiam contra quosdam Scotistas, dici nequit, quo pacto ens in Deo perfectè & adæquatè non cognoscitur, nisi concipiendo Divinitatem, quod consequenter ut *Mastrius* l. c. pariter dicendum de ente creato, utpote quod in substantia à parte rei importat ipsam realitatem substantiæ, & in accidente importat ipsum accidens, non autem realitatem aliquam ab ipsis distinctam; & hæc est ratio, cur gradus prædicamentales possint inter se fundare distinctionem ex natura rei formalem, non autem transcendentales, quia isti non fundantur in aliqua realitate à parte rei in Deo vel creatura, distincta à propriis eorum rationibus, sed important solos conceptus inadæquatos à propriis rationibus desumptos Dei & creaturæ, gradus prædicamentales autem important veras realitates metaphysicas inventas in rebus citra omne intellectus opus, & singuli sunt inadæquatis conceptibus expressibiles & declarabiles, vide ipsum *Mastrium* d. 6. q. 7. n. 162. secundò per hanc particulam realitates seu formalitates differunt à modis intrinsecis, qui non possunt concipi sine modificato, sed de his alibi. Dicitur *quartò* in descriptione data, quod nullatenus in ente producibili possit terminare propriam causalitatem & cæt. sicut enim non potest per ullam potentiam existere secundum se, includitur tamen necessario in re potente existere secundum se, ita per nullam potentiam secundum se extra rem, cui includitur terminare potest physicam sui causalitatem, impossibile enim est Essentias à Deo dimidiatas produci, aut diversà realiter productione identitatem earum realem pro aliquo signo non destrui, & per hanc particulam differt à materia & forma, & similibus, quod licet sint etiam aliquid rei, sunt tamen secundum se physicà efficienciâ producibiles & cæt.

Ex his liquet realitatem seu formalitatem brevius describi posse quod sit positiva rei inadæquatè sumptæ perfectio incapax secundum se terminandi propriam sui causalitatem physicam, faciens tamen proprium effectum formalem seu propriâ ratione determinans tale esse.

* * *

§. III.

An, & qualiter Scotista valeant ostendere descriptas formalitates in eadem entitate, stante ejusdem entitatis actuali indistinctione, ex natura rei plurificari possibiles?

211

Hic est causæ articulus, cur dicant se non posse capere medium, id est, formalitates Scotisticas, in quibus stet distinctio Scoti, cum enim illa quæ plura sunt, nequeunt esse realiter idem, nullum siquidem identitatis realis principium elucet in his, quæ aliud sunt & aliud & quidem ex natura rei, vel certe si quæ identitatem realem sustineant, jam illa prævenit earum distinctionem, incidunt enim in eandem entitatem. Pro enodando itaque fundamento, quod possibilis sit hujusmodi formalitatum pluralitas in eadem realiter indivisibili entitate ex propria & communi gravium Doctorum sententiæ oppositæ, imo ex ipsiusmet Arriagæ doctrina asserente actionem & passionem realiter inter se non distingui sicut nec relationem & fundamentum, ex instituto declarabimus, & quidem hoc ultimum de relatione prædicamentali Arriagæ expressè habet in Logic. disp. 12. sect. 5. Primum de actione & passione docet in physica d. 8. sect. 3. Hac igitur sententia Arriagæ & Doctorum adversæ Scholæ supposita ecce habemus ex mente ipsorum actionem & passionem realiter identificari inter se: jam quomodo cum reali identitate eorum adhuc possibilis sit distinctio vel inde concipies, si adverteris quod realis identitas materialiter solum & concomitanter accidat rationibus actionis & passionis, quæ in eandem conveniunt entitatem, actio enim & passio, quidditativo & proprio spectato conceptu, seu ex rationibus suis formalibus, non identificantur, cum potius sint formæ inter se oppositæ, ea ratione Arriagæ l. c. expensa quidditate actionis illi non contradicere realem distinctionem à passione claris hisce fatetur verbis: propter hoc argumentum, inquit, n. 25. rectè posset dici eas, puta actionem & passionem, distinguere realiter, & n. 27. ex quo capite etiam realiter poterant distinguere, ergo supposita identitate earum reali inter se, quæ in eandem entitatem conveniunt, quandoquidem identica conjunctio ista se materialiter habeat ad illa, non statim concipitur identificatio rationum formalium harum formarum id quod enim materialiter solum accidit alicui, non mox rationes formales omnimodo ita imbibit & absorbet, ut non possim dubitare, an cum tali identitate materiali stare non possit distinctio rationum formalium, quas formalitates dicimus: en, ergo illæ non sunt inconcepribiles, esto propter inevidentiam physicam earum pro opinionum diversitate sint disputabiles, earumque decisio sub iudice tamdiu maneat, donec Adversariis magis illucescat rationum Scotistarum veritas, quorum pauci tamen trutinant illas ad pondus & iustitiam, &

ideo ut illis doctrinam nostram, id est, pluralitatem possibilem in identitate reali enucleatius aperiamus, placide invito eisdem ut mecum investigent & considerent animal in homine & rationale: De his primo omnis schola tenet, quod sint in homine duo metaphysicæ compositionis gradus. Secundò quod sint realiter in homine identificati. Ex hoc Scotistæ inferunt oppositas rationes convenientiæ & disconvenientiæ essentialis, idque non expectata mentis negotiatione, sed ex natura rei, moventur ad hoc, ne à parte rei patiuntur genericas rationes quidditative permisceri & confundi cum actibus differentialibus, non enim vident quomodo tunc genericæ rationes ob quidditativam inæqualitatem vi actionis præcisiuæ colligi possent & coire in unam rationem obiectivam, en fundamentum formalitatum in homine, & distinctionis earundem in propriis rationibus, quam identitas realis ad illas solum materialiter se tenens prævenire aut impedire non potest, ut propterea Lalemandet disp. 3. Met. partit. 2. clypeo 4. sub decisione dixerit: *Mibi evidētissimum videtur, quod danda sit quadam distinctio ante opus intellectus inter rationalitatem & animalitatem in homine, & infra. Videtur contrarium rationem, quod ante opus intellectus, animale sit rationale.* Id quod ut amplius quæst. 4. à n. 226. usque ad n. 233. illam tamen identitatem indissolubiliter in eadem entitate illi distinctioni vicissitudinariam esse sociam, quid mirum? cum talis eorum identitatis nullum aliud sit principium, quàm omnimoda unitas physicæ entitatis, quia gradus animalitatis ab eodem nexu eademque compositione corporis & animæ peritur sub ratione convenientiæ, à quo gradus rationalitatis accipitur sub ratione disconvenientiæ, consequenter non absorbet identica illa conjunctio formalium rationum distinctionem, his ritè expensis, quomodo quæso viri tam docti & ingeniosi non capiunt esse possibile, quod aliqua distinctio stet cum identica conjunctione procedente ab identitate principii physici, unde dimanant, habes itaque identitatem & in illa rationum formalium haud impossibilem pluralitatem, quibus si adhuc resistas, identitatem realem omnino tollere distinctionem dicens, identitatem illam graduum metaphysicæ compositionis potius petendam esse ab ipsamet compositione, non distinctionem, quæro ex quo, si spectes illorum graduum diversitatem, convenientiam & disconvenientiam, ex quo, inquam, hoc dicis fundamento? an quia ad compositionem metaphysicam necessario sit contractio animalitatis, quæ sit per rationalitatem? verum est in tali

Modus
conci-
piendi di-
stinctionē
Scoti.

tali compositione necessariam esse contractionem generis per differentiam, ad talem speciem constituendam, falsum est, quod illa contractio quid efficiat ad identitatem realem, sicut enim nil confert ad identitatis physicæ unitatem, in qua proximè fundatur identitas, ita nihil confert ad identitatem, unde si compositione metaphysicâ proscriptâ, gradus animalitatis & rationalitatis ab eodem dimanarent principio tanquam formalitates non componibiles inter se, aut nullatenus ordinabiles in ratione actûs & potentie, adhuc indubiè essent gradus illi realiter identificati: ergo ex hac parte identitas non ebit & absorbet pluralitatem & conceptibilitatem plurium formalitatum, minus reddit illas impossibiles.

212 Amplius & tertio id ipsum ex Augustino apud Magistrum 1. d. 3. lit. M. & O. in te ipso ostendo, quomodo concipias pluralitatem in identitate: hic, inquit Mag. attendendum est diligenter, ex quo sensu accipiendum sit, quod Augustinus supra dixit, illa tria memoriam & intelligentiam & voluntatem esse unum. & mox: mens id est spiritus rationalis essentia est spiritualis & incorporea, illa vero tria naturales proprietates seu vires sunt ipsius mentis, & à se invicem differunt, quia memoria non est intelligentia vel voluntas, nec intelligentia voluntas sive amor. Deinde litera O. sed jam videndum est, quomodo hæc tria dicuntur una substantia: & respondet: ideo scilicet, quia in ipsa anima vel mente substantialiter existunt, non sicut accidentia in subjectis. Ecce tria in uno & unum cui inexistunt substantialiter tria, ut dicantur una substantia indubiè realiter, quia si essent etiam formaliter unum, jam non essent amplius tria, nec amplius differrent inter se: ergo si Augustino credendum sit, jam in te ipso phrasibus Scotistarum intelligis, & agnoscis identitatem cum pluralitate non esse impossibilem, quia ut Aristoteles 2. Metaph. identitas proximè fundatur super unitatem, & distinctio super multitudinem, sed hic habes unum, & in illo tres distinctas proprietates, scilicet in unam substantialiter seu realiter colligatas substantiam. ad quid ergo dicunt, non capimus distinctionem Scotistarum?

213 Quarto videat Arriaga & alii, qui dicunt se nostram distinctionem capere non posse, quid doceant in physicis de sensationibus materialibus seu cognitione sensitiva, olim putavi, inquit Arriaga d. 14. Log. sect. & subsect. 4. n. 73. de sensationibus materialibus, eas semper esse veras, quia verè sentiunt suum objectum, esto postea re melius consideratâ fateatur, sensum errare aliquando, quando res per illum aliter apprehenditur, quum est, ita habet etiam in physica d. 5. de Anima. sect. 3. subsect. 1. n. 31. Secundum hanc Arriaga & communem doctrinam pro certo tenetur, non rectè inferri ex eo, quod sensus aliquando quidem possit falli, sed perraro fallatur circa propriam, nec ex eo, quod aliquando falli-

tur, circa commune sensibile, rectè inferri, illum semper aut communiter falli circa sensibile commune, nedum circa proprium. Adhuc ex communi eorundem doctrina necessariò debemus verierem existimare cognitionem distinctam, quam confusam, ut dum progredimur à confusa ad distinctam illi ipsi arbitrentur nos profecisse, factâ jam inductione haud dubiè concludent per has sensationes aliquem potius decipi in cognitione confusa, non distinguendo partes verè distinctas in objecto sensibili, ut v. g. quando vel ob distantiam objecti, vel ob exiguum lumen aut remissam applicationem vitiumve organi sensorii, ea quæ sunt distincta confusè cognoscimus, postmodum in distantia objecti proportionata & medio ad majus lumen alterato, & applicata melius potentia, distinctè cognoscimus, quæ prius cognoveramus confusè & per posteriorem cognitionem velut veriorum inter diversas qualitates objecti sensibilis veram cognoscimus distinctionem, ut in hoc non decipiatur, sed verè intellectus judicat ita esse.

Igitur rationabiliter procedendo à notionibus de cognitione sensitiva ad intellectivam, esto subinde intellectus circa intelligibilia per alienas species rerum realiter distinctarum, decipiatur v. g. æstimando distincta esse, quæ à parte rei per alias certiores intellectiones, constat non esse distincta, ideo non debemus arbitrari, id semper aut plerumque evenire circa rationes rei formales, id enim & gratis dicitur, & non sine injuria & violentia contra humanæ naturæ dignitatem, pro qua stat possessio existimandi ipsam non decipi, nisi probetur & sciatur oppositum, itaque sicut de sensationibus dictum est, si in casu confusæ & postmodum distinctæ intellectiōis contingat deceptio, probabilius est deceptionem inesse intellectiōni confusæ, quam distinctæ, id est distinguenti in objecto rationes formales, quas antea tanquam unum & idem indivisibile conceperat.

Hactenus ex communi doctrina, jam quam facilis sit intellectu nostra distinctio, item formalitates saltem in una aliqua tota Essentia sibi identificatas esse possibiles conceptu ante fictionem intellectus, probatur manifestè. Omnis Schola de facto dividendo, definiendo, demonstrando procedit à cognitione confusa ad distinctam, putantque philosophi se hac methodo utiliter in hoc laborare, veriorumque esse ac perfectionem cognitionem ejusdem rei distinctam, quam confusam: atqui se procedendo v. g. viâ distinctionis definitum ante cognitum confusè & per modum unius ac totius, cognoscimus postea per partes discernendo partem Essentiæ communem nempe animalitatem & differentiam propriam ipsius constitutivam, scilicet rationalitatem: ergo intellectus cognitione distinctâ cognoscit & fundatè judicat ibi esse verè partes metaphysicas sibi quidditative impermixtas, si enim animalitas aliique gradus generici essent essentialiter im-

bibiti in suis differentiis, jam ut statim supra cognoscendo partes cognitione clara & definitiva, non cognosceremus Essentiam sicuti est, sed sicuti non est, cum tamen per definitionem contendamus cognoscere sicuti est, & aliquid amplius, quam cognoscebamus per notitiam rei simplicem & confusam. sequela prob. eâ cognitione distinctè discernimus partem communem Essentiæ, eamque coire cum aliis gradibus convenientiæ in unitatem conceptus objectivam rebus specie distinctis communem, & ab hac parte discernimus partem aliam differentialem, quâ species essentialiter distinguuntur, atqui si nulla nisi ficta & facta per intellectum inter illas partes esset differentia, jam haud dubiè hoc esset cognoscere Essentiam aliter quàm est, ergo. maj. patet, min. prob. ex dictis, quia eo ipso, quo pars seu gradus Essentiæ communis convenientiæ essentialiter permisceretur cum partibus Essentiæ differentialis, sicut differentiales quidditativam pluralitatem & inæqualitatem constituunt, ita & gradus generici, sed tunc non possent colligi ad unitatem conceptus, nec plus conveniet in animali bucephalus in recto cum homine, quàm bucephalus cum angelo, ergo. min. prob. impossibile est illud, quod est aliud essentialiter secundum quoscunque gradus essendi, posse per solam abstractionem intellectus à quidditativa inæqualitate depurari, ergo & quod possint concipi ad unitatem objectivi conceptus; ergo à primo ad ultimum, cum per cogni-

tionem claram distinctam & definitivam cognoscamus Essentiam sicuti est, sed non sicuti non est, quid ergo cum per illam in definito partes cognoscamus, quæ sint gradus essendi, difficultatis superest, quin gradus cognoscantur, aut cognosci valeant, illos ibi verè esse inter se distinctos, citra intellectus operam, esto sub iudice lis sit, an ita sit? nulla sane, nulla omnino.

Confirmatur demonstrando de subiecto per Essentiam definitione verâ cognitam, passionem seu proprietatem omni & soli & semper ipsi convenientem tanquam per causam, propter quam talis proprietas inest tali subiecto, supponimus nos evidenter cognoscere quod illius causa est, & tam certò, ut arbitremur impossibile esse, ut aliter se habeat, & priorem esse essentiam & notioem, non solum secundum nostrum modum concipiendi, sed ex natura sua, ideoque proprietatem de se demonstrari à priori per eam, & à notiori, sed hæc methodus fallax esset, si nullam ante intellectum cogitantem possemus concludere distinctionem inter Essentiam rei, & ipsius proprietates, adeoque non solum esset melior & congruentior Essentiæ notitia simplex & confusa, qua partes concipiuntur ut formaliter idem, sed & idem ut patet demonstraretur reipsa per idem, fateantur itaque nostras formalitates non solum esse possibiles, & taliter conceptibiles sed & actu existentes. His ad intelligentiam doctrinæ Scoticæ præmissis, sic

ASSERTIO

Extrema distinctionis Scoticæ ex mente Doctoris, non sunt distinctæ res, aut si vis per abulum ita dicere, realitates actuales, quæ propriam existentiam actualitatem referunt, sed talia sunt vel gradus metaphysici ejusdem physicæ entitatis, qui eandem omnino existentiam sortiuntur, vel Essentia & proprietates illius & similia, id est, sive ipsæ, quæ non sunt aliud & aliud physicè, sumendo ens physicum, non strictè solum sed latè pro quolibet, quod in se & à se existit, sed aliud & aliud metaphysicè solum.

114 **H**æc facilis est, & declaratur ex iis, quæ præmissa sunt, & quæ sequuntur q. 4. per extensum. Hoc solum notandum venit contra de Quieros in Philosophia Tract. 2. p. 2. d. 17. quod extrema, quæ solum hac distinctione seu formaliter ex natura rei dissident, nec de absoluta Dei potentia separari queant etiam non mutuâ separabilitate, ratio jam est data, quia extrema hujus distinctionis licet existant in se scilicet in tertio physicæ entitatis, in quo copulantur, non tamen existunt à se, & per pro-

priam existentiam, quare frivolum est, quod assert Auctor cit. Si duo extrema à parte rei distinguuntur, non est cur sint inseparabilia præsertim mutuo. Sicut & quod non explicemus identitatem realem, nisi petendo principium, quo manifestè prodit se parum contrectasse Scotistarum codices, in Scoto autem, qui de illa tractet in 1. d. 2. q. 7. §. sed hic restat. illum in proposito prius peregrinum fuisse vel inde certissimè colligitur, quod dicat eum velle relationem in creatis distinctione sua formali ex natura rei distinguere

gui à fundamento, quod sine relatione possit
existere, quod esse falsissimum, videre est in
ipso met Scoto multis in locis, ut 2. d. 1. q. 4.
3. d. 1. q. 1. 4. d. 12. q. 1. & quodl. 11. omni-
umque Scotistarum Philosophis, quæ ostendunt
Doctorem relationem prædicamentalem
realiter à fundamento distinctisse, & si illa ex
mente Scoti existere valeat sine fundamento,
quomodo tunc solâ distinctione formali ex na-
tura rei distinguitur, quæ distinctio ex men-
te illius supponit identitatem realem, quare De
Queros non tam contra distinctionem arguere,
quàm Doctorem contradictionis insinulare

videtur. Sed mittamus illum alibi reconve-
niendum, ubi à proposito de identitate reali
agendum. Adde: Doctorem in 2. dist. 1. q. 5. §.
Ad questionem istam, quidem dicere relationem
transcendentalem, qualis est relatio dependen-
tiæ ad Deum, esto sit eadem realiter fundamen-
to, adhuc tamen formaliter ex natura rei distin-
ctam esse ab ipso, quia respectus non includit
formaliter rationem absoluti, nec absolutum
rationem respectus, falsum tamen est, quod sim-
pliciter fundamentum etiam relationis creatæ
prædicamentalis distinguatur solum formali-
ter ex natura rei à tali relatione.

§. IV.

Quid denique sit distinctio Scoti ex natura rei formalis dicta.

EX his quid ad secundum Questionis
membrum, qualiter distinctio Scoti de-
scribatur, dicendum patet, de quo imme-
ritò conqueritur Hurtado Met. d. 6. sect. 3.
§. 51. apud Caramuelem l. c. supra n. 207.
quod non viderit apud Scotistas distin-
ctionis illius aliquam aut definitionem aut
expositionem, Caram. ergo ad celum, in-
quit, prius ivit Hurtado quàm Thomistas &
Scotistas intellexerit, qui & allatâ & dis-
cussâ descriptione huius distinctionis, quam
dat Fonseca Tom. 2. met. l. 5. c. 6.
q. 6. ipsemet num. CCXXII. ponit istam
dicens: illud distinguitur ex natura rei,
quod ex natura sua nec est aliud, neque
distinguitur actualiter ab eo, quæ descriptio
intelligenda per rō ex natura sua non est
aliud & actualiter quod actu & ex natu-
ra sua realiter non distinguatur ab illo,
aliis Scotistarum descriptionibus conso-
nat, minimè si velit non distingui actua-
liter, id est, actu formaliter non nisi
per intellectum, melius describit illam
Ricciolus dicens: distinctio Scoti præse-
sumpta est vera ex natura rei & actualis
non identitas inter ea, quæ per eandem
existentiam existunt, ac per eandem sub-
sistentiam subsistunt, quæ coincidit cum
illa Scotista in quod sit vera ex natura
rei actuali non identitas, & quæ est inter
huiusmodi formalitates, tam inter se quàm
à rebus, in quibus vel includuntur, vel
quibus realiter identificantur distinctas, &
per hanc elucidatur illa Caramuelis, quod
sit illud, quod ex natura sua non est
aliud, & tamen distinguitur. Explico:
per ly, est vera ex natura rei & actualis
non identitas, significatur genus, in quo
convenit cum strictè reali, quod sit verè
& propriè distinctio & discernitur à di-
stinctione ficta & falsa virtuali, poten-
tiali & cat. reliqua verba descriptionis
referunt differentiam huius distinctionis

sumptam ab extremis, quatenus ponunt
per illam non identitatem eorum, non
aliquam simpliciter negativam, quasi de
uno ex natura rei negare possimus, quod
illud ex natura rei realiter non sit alte-
rum, minimè; sed præcisivam, qua-
tenus se habent, ut includens & inclu-
sum, vel inter se existunt ac eadem sub-
sistentiâ subsistunt, ita tamen ut ex na-
tura sua non adsciscant illam inter se mu-
tuam conjunctionem identicam, sed vel
indifferentia sunt, ut intelligibiliter cum
oppositis differentiis componi queant, vel
si taliter, ut in creatis, ubi identitas rea-
lis, est illis materialis, non nisi ratione
& beneficio totius physici illis conveni-
ens communiter sit, aliorum indifferen-
tia non sunt, quomodo v. g. intellectus divi-
nus nequit esse indifferens ad concipi sub
opposito proprietatis illius, nec enim ap-
prehendit valet sub incertis opposita sapi-
entiæ, nec voluntas divina sub injustitia
opposita affectui iustitiæ, tunc tamen ad
salvandam hanc distinctionem ita se ha-
bent, ut unum ex natura rei formaliter
non sit nisi illud v. g. intellectus divinus
non habet ex natura sua, quod sit vo-
luntas, quia ex natura sua non est nisi
intellectus, alioquin si esset ex natura sua
etiam voluntas, jam quod falsum est, i-
dem etiam haberet intellectus creatus,
quanquam verissimum sit, quod intelle-
ctus divinus ob infinitatem omnia in Deo
identificantem ex natura rei realiter non
distinguitur à voluntate, sed utriusque na-
tura salva & intellectus & voluntatis inter
se identificantur.

Additur in descriptione, vel quibus rea-
liter identificantur, ad explicandum, quod
isthæ distinctio non reperiatur duntaxat in-
ter formalitates & formalitates, sed & in-
ter Naturam completam & proprietates
suas, item inter Naturam & differentiam
indivi-

individualement; imò inter ipsam inadæquatè intellectam & formalitates in ea inclusas in creatis; inter Naturam Divinam & substantiam illius, quæ non sunt propriè formalitates, cum Natura Divina, ut alibi, sit actus completissimus in ratione Essentiæ; proinde illa distinctionis extrema, quæ totam important Essentiam, cum non sint aliquiditates, seu gradus solum essendi, non rectè

vocantur formalitates seu realitates, sed sunt ipsa tota res & Essentia, quamvis non desint formalitates, qui formalitatem distinguunt in totalem & partialem, seu adæquatam & inadæquatam, quæ divisio nullatenus placet, quia formalitas de se est & dicitur ideo aliquitas rei, gradus essendi, quia non est totum id, quod Essentia & quidditas totius.

De aliis variis descriptionibus distinctionis Scotisticæ.

216 **F**inaliter observa varias circumferri apud alios descriptiones distinctionis formalis, quæ illam non videntur explicare sed implicare, ut v. g. quod sit distinctio, quæ de eadem tota entitate, sed non totaliter seu non adæquatè sumpta idem affirmari & negari potest, item quod sit distinctio secundum quid, seu non purissima, sed composibilis cum identitate ejusdem rei; iterum, quod sit distinctio opposita omnimodæ aut summæ identitati, sed non opposita simplicitati ejusdem, quæ omnes possunt applicari distinctioni rationis rationatæ.

Obscuræ item sunt insufficientes primò illa Aureoli, quod sit distinctio indistinctorum, seu negatio identitatis per repetitionem, nempe identitatis illius, quæ Deitas est Deitas, quæ eadem ratione alii dicunt illam esse negationem identitatis formalis, qualis v. g. est inter Deitatem & Deitatem, & vi cujus identitatis vera est hæc reduplicativa: Dei-

tas est Deitas, item quod sit distinctio realis sine pluralitate rerum, quæ omnes, etsi verum dicunt, quia tamen non explicant radicem, inter quæ extrema illa sit, insufficienter explicant illam, quod multò magis dicendum de hisce, quibus dicitur, quod sit distinctio non physica sed composibilis cum identitate physica ejusdem. quod sit distinctio non facta aut facta ab intellectu, sed à parte rei ante intellectum cogitantem, non tamen realis præse, qualis est inter duas res, aut rem & rei modum, ubi exponendum prius fuisset, quænam dicantur verè esse à parte rei, & tamen non sint res, in hoc enim stat difficultas inter Scotistas & Opponentem, melius itaque & conformiter ad dicta §. 2. & 3. describitur supra distinctio Scoti ab ipsismet Scotistis, quæ suo modo per genus & differentiationem clarè ostendit Naturam hujus distinctionis & discrimen illius ab omnibus aliis.

QUAESTIO III.

An in eadem re, ad pluralitatem graduum plurificentur existentiae quarum singulae singulis formalitatibus proportionatè correspondant?

S U M M A R I U M.

1. Metaphysicae formalitates nascuntur à physicis. n. 217.
2. Scotista inter se circa existentiam divisi. ibid. & n. 217. 218.
3. Omnes gradus essendi per unam probabilius existantur existentiam. n. 218. & seqq.
4. Quomodo existentia in serie predicamentali ultimus dicatur actus. ibid.
5. Physica causalitatis incapacitas in aliquo & incapacitas propriæ seu peculiaris existentie, parallela sunt. n. 202.
6. Totum physicum unica subsistit subsistentia. n. 220.
7. Exploduntur rationes in contrarium. n. 221.

217 **P**Et hanc Quæst. ampliùs explicatur præcedens, ac plurimùm totius Controv. difficultas facilitatur, si observes quod gradus metaphysici & formalitates habeantur per emanationem pullulativam, quæ est quædam causalitas metaphysica, quam universaliter entitates physicae exerunt circa

realitates metaphysicas, anima & intelligentiæ erga suas potentias, subiectum erga passiones, & nihil est aliud, quàm illas motu quodam & fluxu metaphorico, & discernitur à physico, manare ex istis, quo ad esse suum definibile, quod græci per τὸ τί ἐστι explicant, id est, quod exprimitur per definitionem.

fnitionem, quā cognita tollitur omne dubium Quæstionis de objecto *quid vel quale* sit, sicut posito illo quod est per causalitatem physicam, ad quam sequitur esse rei existentiale, tollitur dubium Quæstionis de objecto, *an sit*, hac ratione quando dicit *Aristoteles* nos per syllogismum demonstrativum, dum jam Essentiam vel subjectum verā definitione quod sit cognovimus, demonstrare de illo proprietatem omni soli & semper ipsi convenientem, tanquam per causam subaudiendum est, non duntaxat per causam in cognoscendo, sed & in essendo, propter quam scilicet talis proprietas est in tali subjecto, ideo namque quod illius causa sit in essendo, putamus nos evidenter cognoscere & tam certò, ut impossibile sit, ut aliter se habeat, in hoc enim stat receptissima illa Philosophorum doctrina, *necessè esse demonstrativam scientiam ex veris esse & primis & immediatis & notioribus ac prioribus causis conclusionis*.

Hoc supposito itaque, quia passiones fluere dignoscuntur ex suis subjectis, potentia ab anima & universaliter realitates metaphysicæ ab entitatibus physicis, quæritur an fluxus & pullulatio ista, sicut terminat ad aliquid actuale consequens naturam, terminetur quoque ad aliquo modo existens, potest autem extendi Quæstio ad ipsam naturam communem, & modos etiam intrinsecos, num illis aliisve formalitatibus peculiaris sua conveniat existentia, non defunt celebres Scotistæ, qui ita sentiunt, hos inter est *Theodorus Smising* de Deo Uno Tract. 1. d. 2. n. 36. *Faber* 9. Metaph. d. 2. c. 2. *Meurisse* 1. 1. Metaph. q. 20. Concl. 5. ubi ait propriis passionibus, i-

dem est de aliis formalitatibus supposita distinctione formalitatum, correspondere existentiam distinctam ab existentia subjecti, quia dimanare & fluere dicuntur à suis subjectis, dimanatio autem & fluxus terminatur ad aliquid actuale consequens naturam, consequenter ad aliquid suo modo existens propria existentia alioqui sequeretur, quod eadem existentia pullularet ex seipsa, quod implicat: seq. prob. Attributum v. g. sapientia pullulat ex Essentia divina: ergo si ipsa existentia divina intrinsecè includitur in sapientia, existentia inclusa in sapientia pullulabit à seipsa. *Smising* autem l. c. idem conatur probare ex Doctore 2. d. 3. q. 1. §. Ad Quæstionem. & q. 3. versu *Præterea*, ubi docet naturam communem habere proprium esse reale extra animam distinctam (formaliter) ab Essentia singulari, sicut habet propriam quidditatem & realitatem, & 3. d. 14. q. 3. §. Ad Quæstionem, docet etiam iudicivè posse cognosci naturam, ut præcedat singularitatem, unde & sic debet habere propriam existentiam saltem formaliter distinctam ab existentia formalitatis, quia intuitivè terminatur ad rem ut existentem. *Faber* l. c. id urget amplius de natura communi v. g. homo, inquit, & equus à parte rei sunt entia positiva distincta ab entitate singulari, sed existentia est modus intrinsecus cujuslibet entis realis positivi, ergo etiam natura communis propriam debet possidere existentiam.

Ex his liquet horum Scotistarum opinionem non esse suā destitutam probabilitate, nihilominus oppositum ostendemus probabilius esse nempe pluralitatem existentiarum non esse admittendum. Sit

ASSERTIO

Non correspondet propria & partialis existentia singulis rerum gradibus ac earum formalitatibus, quas quidem in iis asserimus pluralificatas, sed unica existentia, quæ sit simplex quædam actualitas indivisibiliter afficiens omnes & singulos ipsius Essentiæ gradus per ipsam omnes simul unicè existentias.

218 **H**anc inter Scotistas tenet *Trombeta* 5. Metaph. q. 6. & Tract. formalitatum ab initio. *Vulpes* disp. 63. de Trinit. Art. 8. *Mastrius* in Metaph. d. 6. q. 7. n. 161. & d. 8. q. 4. n. 174. qui illius cum illo oppositum docuerunt in physica d. 6. de anima. q. 7. art. 2. ac idem horum postremus in physica se amplexurum promittit ibidem, aut postmodum re maturius consideratā pro-

missis, inquit, stare non potui, subdens quod oppositum non inficiatur, imò adeo probabilem censeo, ut pro libitu quicquæ Scotista unam vel alteram sequi valeat. In hanc rem *Poncius* quoque ait *Scotum* fuisse problematicum, sed quidquid sit

Probatur Assertum auctoritate Doctoris ex secundo d. 3. q. 3. §. Contra istud in fine, versu per hoc patet, ubi ostendit, quomo-

quomodo existentia sit ultimus actus, pro quo vult imprimis, quod tota coordinatio prædicamentalis sit præcisè attendenda secundum entitatem superiorum & inferiorum, ut priorem naturâ omni existentia, sitque adeo illa extra totam generum specierum & individuorum seriem prorsus exclusa, ut adequatè concipere possimus Essentiam quo ad omnes gradus suos etiam individuales, absque eo quod concipiamus existentiam, neque enim hic homo magis includat existentiam, quàm homo, hac nimirum ratione secundum Doctorem existentia Essentiam in toto genere ut completam supponens, & integram in suo ordine illam ultimè distinguit, sed distinctione consequenter quæ est extra totam per se coordinationem prædicamentalem, servatâ non solum proportionem, quod existentia partialis non sit posterior solum partiali Essentiâ, & existentia totalis Essentiâ totali, sed à toto genere existentia sit posterior Essentiâ tam partiali, quàm totali, ac ideo ultimè illa distinctio, quam facit existentia juxta eundem Doctorem est aliquo modo accidentalis, licet non sit verè accidentalis, quod benè explicat *Lychetus* in *Com.* quod dicatur *quasi accidentalis*, quia non per se pertinet ad aliquid Essentiæ ejusdem prædicamenti, sed concomitatur illud, quod per se est in prædicamento, non tamen est propriè *accidentalis*, cum sit gradus intrinsecus rei, cuius est, verba Doctoris sunt: Dico quod actus distinguit eo modo quo est actus, sed actus accidentaliter distinguit accidentaliter, sicut actus essentialis distinguit essentialiter: ita dico, quod ultima distinctio in coordinatione prædicamentali est distinctio individualis, & illa est per ultimum actum per se pertinentem ad coordinationem prædicamentalem. Sed ad hanc coordinationem prædicamentalem non per se pertinet existentia actualis, actualis autem existentia est ultimus actus, sed posterior totâ coordinatione prædicamentali. Et ideo concedo, quod existentia distinguit ultimè, sed distinctione, quæ est extra totam per se coordinationem prædicamentalem, quæ distinctio est aliquo modo *accidentalis*, licet non sit verè *accidentalis*, tamen sequitur totam distinctionem secundum esse quidditativum.

Scotus.

Singuli gradus non habent propriam existentiam.

Ex quibus sic arguitur: Si singuli gradus metaphysici peculiarem haberent existentiam, vel illa potiuntur, quatenus metaphysicam speciei constitutionem antecunt, ut sint ad illam quod præsuppositum, seu ut substratum immediatum ejus; vel illa potiuntur postea, ita ut quilibet gradus post omnium quidditativarum rationum conventum ad naturæ specificæ constitutionem accipiat illam: neutrum dici potest: non primum, ut patet expressè in litera *Scoti* supra & alibi docentis, existentiam non afficere aliquem gradum antecederet ad infimum, ita ut prius concipiatur animal exi-

stens, vel homo, quàm hoc animal & hic homo existens, consequenter sic non anteverit existentia compositionem generis & differentię specificæ, ut substratum metaphysicæ compositionis: non etiam secundum, quia pro illo posteriori, omnes gradus adequatè constare possunt per unam existentiam illius rei, ad cuius integritatem pertinent; quid enim obstat, cum una hæc ceitas, seu unica ratio individualis omnem metaphysicam compositionem actuat in ratione *hujus*, quod non etiam una actualitas in ratione existentis? quod enim individualitas non plurificetur juxta graduum essentialium distinctionem, est quia ultima accipitur post omnium rationum essentialium conventum ad naturæ specificæ compositionem, & eo ipso, quo immediatè ratio specifica v. g. homo sit hic homo, omnes quoque rationes genericæ individuatur vi ejusdem individualitatis, sed pari ratione asserit Doctor existentiam obtineri post omnem essentialium graduum compositionem, & tam parum immediatè conjungi v. g. gradum animalitatis cum existentia, quam cum hæc ceitate ante compositionem cum rationalitate, ut sicut individuatio gradus generici non possit esse substratum metaphysicæ compositionis, ita nec existentia & quidem à priori, quæ ipsa quoque individuatione naturâ posterior est, ergo quemadmodum una individualitas omnes simul actuando in ratione *hujus* præstat singulis individuationem, sic unica existentia formaliter indivisa omnibus gradibus essentialibus confert actualitatem actuando illos in ratione existentis.

Contra hoc Argumentum, quod est ab auctoritate *Scoti*: Dices primo: Quando concipitur animal à parte rei, ut ens actuale distinctum à rationali, quod similiter est ens actuale, vel jam concipitur eadem distinctio inter actualitatem animalis & rationalis, ac inter animal & rationale, vel non: si primum, habetur intentum; si non, jam non posset concipi actualitas animalis præcisè ab actualitate rationalis & e contra, atqui hoc est absurdum. min. prob. tam verè est concipere in Petro humanitatem actu existentem, quàm verè concipiam singularitatem suam esse actu existentem: ergo tam verè est alia actualis entitas humanitatis in Petro, quàm ipsius Petri, consequenter actualitas essendi in Petro non est quædam existentia formaliter indivisa, sed quot sunt gradus essentielles tot erunt gradus existenciales & entitates vel saltem formalitates actuales, neque argumentum ex *Scoto* adductum probat ex mente Doctoris aliud, quàm existentiam suo gradui correspondentem non conjungi cum illo immediatè ante graduum essentialium compositionem & independentem ab individualitate totius, cum existentia circumscriptâ habeatur tota series prædicamentalis omnium graduum essentialium, cum quo stat intra singularia cuilibet gradui suum correspondere existentiam mediatè.

Confirmat.

Confirmatur: quia licet Doctor 2. d. 3. ad initium 8. contra istud primò dicat esse existentiam non habere proprias differentias alias à differentis esse essentia, quia tunc oporteret ponere propriam coordinationem existentiarum, aliam à coordinatione Essentiarum, affirmat tamen habere easdem quam habet Essentia, & determinari ad determinationem illius, præcisè, inquit, determinatur ex determinatione alterius, ergo habere potest gradus correspondentes partibus essentia.

Gradus
essentia
seorsim
conciipi
nequeunt
ut existen-
tes actu.

Respondeo, non posse gradus essentia seorsim concipi ut actuales & actu existentes, cum ut existentes nullo pacto distinguantur, neque sub ratione existentia fundant diversa prædicata, quemadmodum talia fundant sub specialibus rationibus animalis & rationalis, ac propterea falsum est dividi posse actualitatem hominis in actualitatem animalis & rationalis, sicut homo dividitur in animal & rationale, quia licet eadem existentia faciat formaliter existere & animal & rationale, non tamen in ratione intrinseca existentia infertur distinctio existentiarum; unde ad antecedens dico negando primum membrum, sicut enim animal à parte rei haud concipi potest ut ens actuale distinctum à rationali, etiam quia est ens actuale, ita neque concipi potest distinctio actualitatis eorundem, nisi extrinsece tantum, quatenus existentia actualitas extrinsecam quandam in connotatis coasumptis sortitur, negata itaque minori, ad prob. illius distinctio antecedens, tam verè est concipere in Petro humanitatem actu existentem, quam Petri singularitatem seu Petrum quod sit hic homo, una & eadem existentia, quæ omnes & singulos gradus afficiat, concedo anteced. tam verè est concipere humanitatem Petri seorsim à singularitate illius, nego antecedens cum consequentia. falsum proinde est, aliud nihil ex mente Scoti convinci, si enim secundum illum, essentia secundum omnes gradus ita est in actu, ut tamen existentia subit, ut quod complexum ex omnibus gradibus suis usque ad infimum individuum inclusive, jam consequens est, quod in tali statu, in quo omnes gradus sunt conjuncti, in eadem essentia solum concipi possit, ut immediate capax existentia, & sic solum potest esse terminus productionis, secus si gradus seorsim considerentur, ac ideo non potest ullus gradus fundatè concipi tanquam actualis, præterquam mediante individuo in quo existat.

Mastrius. Ad confirmationem respondet Mastrius d. 8. Metaph. q. 5. n. 185. Doctorem ibi non loqui absolute, quod habeat aliquas differentias, sed ex hypothesi, si aliquas habeat, alias esse non posse, quam differentias Essentia. Sed melius responderetur ex aliis Scoti principiis, cum enim modus intrinsecus, qualis est existentia, concipi non possit sine re, cuius est modus, nec potest in illo differentia cogitari, quæ non sit primò & propter rem, ad quam spectet ille modus seu existentia, quæ proinde cum actuando in ratione existentis pervagetur omnes gradus usque ad infimum inclusive, jam necesse est existen-

Trans. Prelim. R. P. Stumelij.

tiam suo modo habere easdem differentias, quas essentia, sed non habet illas, ut præcisè talis modus est propter se, seu gratia sui, imò nec gratia rei, cuius est, habet illas quasi exigitive, sed solum concomitanter & extrinsece, ad eum modum, quo una differentia in eadem specie non habet aliam differentiam tanquam sibi propriam, quia tamen ibi simul concurrunt, una concomitatur alteram ad constitutionem totius.

Probatur Assertio secundò: Existentia est ipsa entis actualitas, quam Græci *ὁντις* appellant, quæ posita, omne dubium tollitur questionis de objecto, an sit: atqui talis existit per solam physicam causalitatem produci, & arguitur sic: nihil est immediate capax propria seu peculiaris existentia, quod non potest esse effectus physica causalitatis, atqui gradus metaphysici non possunt esse effectus physica causalitatis, ergo gradus talis non est immediate & de se capax existentia. maj. prob. quia per solam talem causalitatem communicatur effectivè entis actualitas, quæ est, ut dixi, existentia, consequenter non potest aliquid talem actualitatem obtinere, nisi prout terminare potest talem actionem producentis, seu quatenus per se est quid & producibile, ut nec concipi possit aliquid actu in se existens, nisi prout actu terminavit actionem agentis, utpote virtute cuius arguit existentiam in rerum natura: min. prob. ex dictis supran. 210. quod gradus tales per se non sint producibiles, nisi causalitate metaphysica, quibus existentia conjungi nequit, nisi quatenus illa supponit Essentiam secundum omnem graduum compositionem jam completè constitutam à gradu entis usque ad infimum individuum.

220

Confirmatur primò: quidquid peculiari existentia producta per propriam causalitatem existit, illius potest assignari idea in mente divina: sed formalitatum & graduum metaphysicorum, imò neque naturæ communis idea habetur in mente divina: ergo. maj. prob. quidquid enim ad extra propria existentia existit juxta rationes æternas in mente divina existit ut secundum propriam rationem ejus. minor apud multos Scotistas in confesso, qui solum concedunt ideas in divina essentia respectu individuum prædicamenti substantia & accidentium, & omnium eorum, quæ per absolutam Dei potentiam solitarie existere possunt; atqui certum est, ex dictis non posse illos gradus & formalitates solitarie existere &c. ergo manet, quod illa non existunt propria existentia, neque sint per aliquam productionem ad peculiarem existentiam producibilia.

Confirmatur 2. Si formalitates rerum diversas & peculiare haberent existentias, nulla solida ratio afferri posset, cur in creatis non possint seorsim produci ac conservari. Sed hæc ratio non videtur urgere, quia dicent non esse magis impossibile, quod possint per unam productionem multiplicari existentia particulares, quam quod semel & simul produci valeant multæ substantia particulares, si tales dentur & sint quid positivum, ut si substantia totius completi

L

completi integrales v.g. æquæ totius hominis, sit composita ex subsistentiis particularibus, quæ corresponderent partibus totius; neque enim obstat, quòd illi gradus seu formalitates formaliter immediate non sint capaces existentie extra singularia, adeoque non possit sic esse terminus vel effectus physice causalitatis immediate, quia sufficit per talem causam singulis gradibus communicari existentiam mediante composito singulari seu toto physico; si enim singuli mediate denominentur existentes intra singularia, ita ut quilibet suam habeat denominationem, cur non etiam ibi habeat proprium denominantem actum existentie? sed ex hoc ipso, quidquid sit de subsistentiis totius integralis, cuius quælibet pars suam habet existentiam partialem, quia quælibet potest esse terminus physice causalitatis, potius habetur oppositum, præsertim in probabili sententia multorum Scotistarum, qui tenent totum physicum importare tertiam entitatem à partibus physicis simul sumptis & unitis realiter distinctam, ex qua doctrina Scotistarum sic arguitur: tertia entitas illa est sufficiens subiectum subsistentie totalis unius simplicis, ut posita illa una subsistentia, tota substantia per unicam illam eo modo subsistat, quo suppositum per se debet subsistere, adeoque non sit necesse ut ponantur partiales subsistentie istius compositi: ergo ratio à nobis allata potius roboratur.

Ad alterum, in quo nulla est paritas cum his, jam patet quid dicendum, nimirum in composito physico plures res reperiri, quæ possunt immediate terminare actionem physicam, quare non est mirum ibi plures dari existentias, secus est de formalitatibus, quæ non habent aliam causalitatem, quam quæ est per simplicem emanationem metaphysicam, adeoque nequeunt esse subiectum existentie peculiaris.

227 *Solutio argumentorum in contrarium.* Ad Argumenta, quæ in principio Quæst. sub n. 217. in oppositum afferuntur, ad primum respondeo implicantiæ dicere, quòd causalitas metaphysica terminet aliquid actuale, vel aliquid existens, cum absolute effectui non communicetur actualitas, quam per productionem vel actionem physicam, quia tamen nihil esse potest sine sua propria ratione formali, nam quidquid est, eo modo quo est, habet suum esse, ideo fluxus ille terminat ad esse formalitatum quidditativum, quod exprimitur per definitionem, non habens propriam existentiam, aliter quam quatenus existentia cuiuslibet rei adæquat omnes formalitates ipsius faciendo singulas esse existentes. Ex quo patet ad secundum, quod *Smifing* assert ex Doct. 2. d. 3. q. 1. §. Ad questionem, ubi solum loquitur de natura, secundum hoc quod quid est definibile, est autem specialis difficultas de natura communi, de qua ibi nihil resolvit, quoad existentiam, sed solum illam de se nec esse universalem, nec singularem, sed esse priorem, naturaliter illa ratione

ipsam contrahente ad singularitatem, & in quantum prior est habere extra animam reale & definibile, secundum quod habeat unitatem sibi proportionatam & cæt.

Ad tertium ex 3. se&. dico Doctorem non velle, quod possit natura communis intuitivè cognosci extra individuum, & ut est abstracta à singularitate, ut *Poncius* habet 3. d. 14. q. 3. §. Ad questionem, n. 145. Commentarii. conceditur quidem, quod potest concipi, ut apta ad existendum, non tamen ut immediate & secundum se habens talem ordinem ad existere, sed mediante individuo, in quo existit, & hic loquendi modus potius colligitur ex 3. d. 22. q. 1. ubi esse existentie naturæ non tribuit immediate, sed individuo, nec obstat quod l. c. dicat, naturam cognitione intuitivâ posse cognosci, ut præcedit singularitatem, quia aliud est cognosci intuitivè ut prior singularitate, aliud cognosci taliter, ut est abstracta, primum nihil aliud importat, quam cognosci juxta subsistentiæ consequentiam in re individua, in qua tantum existeret potest, secundum autem est cognosci taliter non solum ut prior est individualitate, sed seorsim ab illa & secundum se immediate ita cognosci possit valeatque, quod arbitramur esse falsum, & in hoc sensu ait *Brinzenus* *Controv.* 9. de visione Dei dist. 3. subd. 2. n. 21. quod natura secundum conceptum & intelligibilitatem anteverens actum individualem & existentialem, adhuc terminare posset intuitivam notitiam, modò illa conceptibilitatem anterioritas habeat existentiam identitice adjunctam; nam præsuppositio illa metaphysicarum formalitatum, quæ se habent ad initium originis & pullulationis intelligibilis, sicut non tollit simultatem existentie realis, ita & ad obiectum intuitivæ notitie conferre posset: si quis tamen ex textu *Scoti* velleret, salvâ notitiâ intuitivâ, omnino abigere existentiam, vel, inquit, debet dicere *Scotum* sibi non constare, eo quod supra teneat existentiam accedere post omnium conventum prædicatorum quidditativorum, adeoque fieri non possit, ut ante illam naturam ut præcedens singularitatem obiectum esse valeat cognitionis intuitivæ, vel ut ipse *Brinzenus* autumat, illum textum ex *Scoto* adductum non esse de assertionem proprio sensu & iudicio *Scoti*, sed tanquam quid probabile de sensu aliorum propositum, quod *Scoto* in more est, dum varia Auctorum placita discutit & exagitat. Vide *Brinzen.* l. c. & qui plura desiderat pro & contra, accedat *Lychemum* 2. d. 3. q. 3. & in 3. d. 14. q. 3. §. Ad questionem, *Poncius* ibidem & *Mastrium* l. c. q. 5. per totam.

QUAESTIO IV.

in qua

Resolvenda venit Quaestio principalis, sitne aliqua distinctio
possibilis media inter simpliciter realem
& rationis?

S V M M A R I V M.

1. Argumentum à non repugnantia, non implicat, quando valeat, & quando rejiciendum. n. 222.
2. Afferuntur objectiones, quod si distinctio Scotistica non sit vel rationis, vel strictè realis, chymica sit. n. 223, usque ad n. 231 Diluuntur à 227. & seqq.
3. Diviso entis in reale & rationis nec est adaequata nec immediata. n. 226.
4. Pluralitas rerum & pluralitas realitatum in eadem re constituunt diversas distinctionum species. ibid.
5. Differentia à priori distinctionis realis & formalis Scoti eodem.
6. Quantitas & latitudo distinctionis Scotistica non ab intimioribus rei predicatis, sed secundum maiorem vel minorem recessum vel accessum à positivo illo quo privat, metienda venit. n. 231.
7. Obiectio contra Scotistas ab inconvenienti maximo sumpta expungitur. à n. 246. & n. 248, usque ad n. 260. retorquetur in Adversarios. n. 249. & seqq.
8. Distinctionem Recentiorum virtuales si detur in Divinis, in creatis non esse negandum varie ostenditur. n. 250. & seqq. eodemq. crimine, quod Scotistica impingunt, conspersam esse. n. 258.
9. Impetuntur Scotista ex propria sua doctrina. n. 232. & seqq.
10. Commentum protervi boys non formis dignam syllogisticis. n. 260.
11. Distinctionem Scoti ex principiis negativis adoriuntur, sed reselluntur. num. 261. & seqq.
12. Nulla via demonstrari potest, quod identitas realis negetur per non identitatem formalem, aut identitas formalis affirmetur per identitatem realem, proinde Scotisticam distinctionem ex validissimis rationibus implicat implicare in creatis aut Divinis. num. 263. & 264.

222

Cruxilla
vult Sco-
ti distin-
ctionem
esse possi-
bilem.

EX Scotistis vix est, qui hanc Quaestionem tractet, sed se figunt in fide & fundamentis Magistri, ex quo dum probant illius actualitatem, certè possibilem supponunt, Ricciolus tamen c. 9. de distinct. n. 102. quærit & investigat an sic possibilis formalitas, & distinctio formalis presè sumpta, deinde incidi in amplissimas quasdam Theses Ioannis Baptiste Cruxilla sub auspiciis Augustissimi Leopoldi I. in Græcensi Universitate disputatas, is in parte postrema seu Metaphysica n. 1712. licet neget de facto talem distinctionem, si tamen loquamur de ente possibili, ita statuit: *Metaphysicos inter gradus alicujus entis absolute possibili possibilem esse distinctionem ex natura rei est probabilius.* Ubi ut firmitus procedamus, fateor argumentum à non repugnantia, modo quo aliqui in similibus utuntur, v.g. dicendo, non implicat, non repugnat, sine aliis rationibus positivis, quibus illius possibilitas suaderi possit, parum probare, quia sicut certum est, multa esse possibilia, quæ nos existimamus impossibilia, quomodo antiqui, ut taceamus supernaturalia, in ipsi naturalibus valde hallucinati sunt, persuadendo sibi orbem sub æquino-

Tract. Prelim. R. P. Stumelij.

ctiali planè inhabitabilem, zonam mediam planè torridam, ineptam animalibus edendis aut alendis suo æstu, nunc autem ubi delicatius degitur, quàm sub æquatore ubi Gaza, ubi Tabrobana, Amazonum regio, Insulæ Salomonis, sic item magni Viri olim judicarunt implicatorium esse dari antipodas, globum terraqueum ponderibus libratum suis, absque ullo fulcro medio in aëre sustineri, quæ successu temporis non possibilia tantum, sed de facto dari, deprehensum est; ita certum est, quod multa possunt implicare, quæ nos implicare non arbitramur, ex eo quod evidentem nequeamus assignare contradictionem, consequenter sicut si ex defectu notitiæ de omnium rerum natura temerè argueremus alicujus rei impossibilitatem; ita ex eadem pariter temerè argueretur rei alicujus possibilitas, ut meritò dum dicitur, non implicat, metuerè possimus, ne obiectum tale, quod possibile, vel impossibile astringimus, sit ex numero eorum, quorum impossibilitas à nobis ignoratur, proinde per non implicat, vel implicat, idem omnino dicitur, ac est possibile, se solo nihil omnino probans,

L 2

bans,

bans, nisi quod suspendat intellectum, an illud, de quo queritur, sit possibile vel impossibile, æquè enim producenti illud non implicat, reponi potest pari jure, aliud simile non implicat implicare, ut si quis assereret, in in magno tritici acervo omnia grana paria esse, tantum ex eo quod non apparet imparitas

responderi merito posset, omnia esse imparia, quia nulla apparet paritas. Itaque distinctionem Scoti possibilem positivis potius rationibus & revincendo argumenta in contrarium, haud à sola non repugnantia in proposita Quæst. probandam suscipimus.

ARTICULUS I.

in quo

Proferuntur & discutiuntur rationes in oppositum,

Quod ea distinctio necessariò futura sit vel realis vel rationis,
ac proinde media sit impossibilis,

Diluunturq;.

223

STatueram hoc Argumentum præterire, utpote cum æquivocatio in hac vocula, *realis*, jam non latens, sed manifesta sit, & manifesto discrimine jam dudum distincta, ut nostro *Fabro* in formalitatibus *Scoti* visa sit puerilis & indigna gravitate philosophica nedum Theologica, & *Brinzennus* Controv. 2. de Unitate Dei, artic. 4. append. n. 28. dixerit: Adversarios vocis æquivoco ludere, dum obtusè sistant in nomine realis distinctionis, & extorquet à *Scotistis*, quod illi præstant ingenuè & candidè, quia tamen Viri alioqui gravissimi, in eodem ut ait *Ricciolus* c. 9. de distinct. n. 108. inhaerent luto, aut eam dissimulantes, magnam vim habere putant, hinc in capite q. s. illud aliis præmittendum duxi. Et quidem *Arriaga* 1. p. d. 41. sect. 1. n. 5. cum nostro *Aureolo* q. 1. art. 2. arguit quod vel à parte rei ante operationem intellectus sint duæ formalitates, inter quas versatur talis distinctio, vel tantum una: si una, ergo non distinguitur formaliter ante intellectum, distinctio enim eo modo quo est, requirit duo. Si verò dicas primum, ergo à parte rei essent proportionaliter duæ entitates. consequentia probatur, quia formalitas ut formalitas, est entitas; ergo si à parte rei duæ essent formalitates, essent à parte rei duæ entitates, ergo à parte rei realiter & entitativè distinguuntur: eo enim modo, quo essent duo distinguuntur, sed realiter & entitativè essent duæ entitates, ergo realiter distinguerentur.

Aureolus.

Confirmatur ex *Aureolo*: Istæ formalitates sunt extra nihil, jam vel illud quo sunt extra nihil, est ipsum fundamentum simpliciter indistinctum, seu res ipsa cui dicuntur immerse per identitatem, vel sunt extra nihil se ipsas formaliter: si primum, ergo erunt ibi

proportionaliter plures res & Essentiæ, quandoque enim aliqua sunt idem, multiplicato uno de necessitate multiplicatur & reliquum, alioquin idem esset simul plurificatum & non plurificatum. Si secundum, jam habetur propositum, quod formalitates sint entitates, res, essentia, aliquid, cum sint quidditates, ergo & res, & aliquid, quæ convertibilia sunt, tum quia hæc non est formaliter nihil, æquipollet huic, est formaliter aliquid, nam duæ negationes affirmant.

Secundò idem argumentum vel potius fundamentum illius à plerisque aliis proponi solet: Omne ens adæquatè dividitur in ens reale & ens rationis, ergo omnis identitas & distinctio adæquatè dividitur in identitatem & distinctionem aut realem, aut rationis, consequenter distinctio formalis, cum non sit rationis, jam ne sit impossibilis & chymerica, erit realis, quod argumentum prosequitur *Bernal de Quieros De quib.* in Log. Tract. 2. p. 2. sect. 2. omnis distinctio existens à parte rei, est realis; est enim entis realis: ergo sicut illud ens est reale & verum, quod existit à parte rei, ita & distinctio erit vera & realis, quæ existit à parte rei. Neque obstat extrema talis distinctionis, non esse strictè res, ut supposita, causa & effectus, producens & productum, nam hoc non obstante, licet ens aliquod non sit ita strictè res, absolute dicitur ens reale oppositum ficto: ergo similiter si distinctio detur à parte rei contra distinctionem rationis vel fictam, absolute erit realis. Eodem modo Bonæ Spei in Log. Tract. primo, d. 2. dubio quinto, numer. 16 §. fatetur formalem distinctionem

ex

ex natura rei Scotisticam non esse talem, qualis est inter Petrum & Paulum, sed non propterea desinere esse realem, magis quam brutum desinat propriè esse ens reale, quia non est Petrus aut Paulus; & si revera detur, manet distinctio Scotica, putamus signa distinctionis propriè realis, quæ communiter assignantur fallere, haud secus, quam si pro signo puræ negationis afferretur illud, quod opponatur substantiæ, signum negationis fallere dicemus, quia accidens purè opponitur substantiæ, & tamen non est pura negatio. licet ergo ens aliquod sit non ita strictè res, sed improprie, illa tamen particula non strictè im-

proprie non est ita alienans, ut distinctionem illam protendat extra subjectum adæquatum, quod est existere independentè ab intellectu à parte rei, proprietas autem existendi à parte rei non minuitur, quod hanc distinctionem voces formalem ex natura rei, vel ex parte rei, quæ prorsus idem sunt, si non minuitur, ergo distinctio formalis enti reali, ad æqualitatem commensuratur: consequenter est verè distinctio realis, cum aliqui affectio seu proprietas subjecti protenderetur extra subjectum, quod est ens reale seu existere à parte rei &c.

Diluuntur Argumenta.

225 **E**xpediorem puto me parare accessum ad ostendendam possibilitatem hujus distinctionis, si mox ad quasvis oppositiones solidè respondendo eas aut diluamus, aut nullitates esse ostendamus, & quidem argumentum allatum, prout proponitur ab *Aureolo* & *Arriaga* in eo est, quod putent commentum esse, ea quæ ex natura rei ante intellectum cogitantem distinguuntur ut plura, possint esse idem realiter, cum nullum identicæ conjunctionis principium eluceat in his, quæ à parte rei seu ex natura rei sunt aliud & aliud, cui innitentes, afferunt extrema distinctionis, aut nullam identitatem realem admittere, consequenter quodlibet extremum, quæ distinguuntur ante intellectum, entitatem esse ab altero realiter distinctam; aut si admittant identitatem realem, quod illa præveniat omnem formalitatem pluralitatem & distinctionem, quia in eandem coïncidunt entitatem. Aliud autem argumentum, in quo fundatur primum, se figit in sententia illa Thomistarum, qui, sicut sunt tantum duo genera entium, nempe vel ens reale, vel ens rationis, ita non nisi duo agnoscunt genera identitatis & distinctionum, nimirum identitatem realem, quæ talis ut rebus conveniat à parte rei citra quodcumque opus intellectus, vel quia sunt una & eadem res, vel quia important diversas res, quarum una non est alia, & identitatem & distinctionem rationis, quæ talis dicitur, quia non convenit rebus ex natura rei, sed per opus intellectus idem objectum à parte rei indistinctum diversimodè concipientis vel componentis.

226 *Ad secundum* itaque unde pendet responsio ad primum & ultimum, ostendo nullius esse momenti, nam ultrò concedimus *majorem*, de ente reali, quod accipitur pro aliquo vero ente, id est, in ea latitudine, in qua enti rationis opponitur, & de distinctione reali etiam accepta pro distinctione vera non ficta vel facta ab intellectu, & in hac acceptione, qua ens reali enti rationis opponitur, distinctio realis indubie commensuratur ad æqualitatem enti reali, nec fuit Scotista in mundo, qui neget ens formale seu gradus metaphysicos & formalitates, & similia, prout recedunt & opponuntur nihilo & en-

Tract. Prelim. R. P. Sturmely.

ti per rationem esse verum ens reale, quia revera & ante opus intellectus subsistit in natura & conditione rerum, imò eà ratione ab illis distinctio inter illa extrema vocatur distinctio ex natura rei, utpote quia subsistit in conditione & natura rerum, quod, & nihil aliud evincunt argumenta *Aureoli*, *Bona Spei* & *De Quieros*, verum comparando deinde illas distinctiones inter se, quoad unitatem & pluralitatem extremorum in subdivisione entis realis fundatam magnum discrimen constituendum esse inter unam & alteram ex illo ipso argumento, quod assert *Bona Spei*, deduci potest l. c. nimirum, si daretur distinctio Scotistica, inquit, jam signa distinctionis realis non essent adæquatè assignata: ergo fatetur illam, si daretur, quidem esse realem, non tamen esse verè & in rigore realem, qualem signa distinctionis realis de facto ab Autoribus admissa indigitant, quod & facile est ostendere.

Si observes secundum rectum modum dividendi res in scientiis debere esse immediatum & adæquatum in ordine ad membra dividenda, deinde hæc ipsa membra, si secunda fuerint, posse subdividi proportionatè in varias species juxta variam rerum & realitatem aut conceptuum unitatem, vel pluralitatem, in quibus fundatur. Itaque in proposito fuge, tolle æquivocationem, dum enim concedunt Scotistæ scientes, quod nihilo & enti rationis contradicat tam ens reale latè sumptum, ut opponitur nihilo & ficto tantum, quam ens simpliciter & strictim tale, quod præterea opponitur ut membrum referens propriam sui existentiam contra alterum, quod non refert propriam existentiam, adeoque concedendo Adversariis majorem, non statim concedunt suam distinctionem esse taliter realem, qualis est inter extrema existentia aut subsistentia, quæ referunt à se propriam existentiam & subsistentiam, hoc modo enim divisio entis in reale & rationis, nec est adæquata nec immediata, essetque minor concedenda, sed neganda major, itaq; divisio entis in objectione posita in reale & rationis (idem est de distinctione in realem & rationis) est primò in ens rationis & reale generalissimè sumpti pro vero ente,

Divisio rerum qualis.

L. 3

ut

ut contradicit nihilo & enti per intellectum ficto, & hoc membrum dividens deinde subdividitur in ens reale physicum, id est, quod non solum à nihilo recedit, & enti ficto contradicit, ut ens reale latè sumptum, sed & quod in se, & à se, id est, ratione sui per propriam, quam fortitur, existentiam, fundat pluralitatem vel unitatem simpliciter, seu rerum, potestq; terminare physicam causalitatem, & in ens formale seu metaphysicum, per identitatem realem in entitate physica immersum videlicet, quod non fortitur propriam existentiam, secundum quam posset terminare physicam causalitatem, neque aliam fundat unitatem vel pluralitatem, quam secundum quid, quæ formalitatem dicitur, sic & distinctio realis subdividitur in distinctionem realem simpliciter seu pluralitatem rerum propriam existentiam habentium, unde & vocatur distinctio inter rem & rem, quarum quævis physicam sui potest terminare productionem, & in distinctionem, quæ fundatur super pluralitatem secundum quid, quæ est pluralitas non rerum, sed realitatum duntaxat & formalitatum, non habentium propriam existentiam, sed participativè tantum, fundamentaliter, & identicè in termino communi, quatenus sunt aliquitates, vel quidam gradus Essentiæ illius, eiq; realiter identificati, ratione cujus identitatis, licet sint formaliter ex natura rei distinctæ, sunt realiter aliquid rei & oppositum ficto & nihilo, cum ut dixi, quod opponitur nihilo & entibus rationis, tam comprehendit partialitates essendi, quam ipsas essentias propriam existentiam habentes. Ad hanc igitur & tam diversam extremorum pluralitatem, nempe pluralitatem rerum, & pluralitatem, non in diversis rebus, sed in eadem entitate salvâ identitate reali, repperam inter aliquitates rei, an non necessariò consequantur & consurgant diversæ rationis distinctiones, ostendemus à priori.

Doctrina
notanda.

Et quidem distinctio inter res seu entitates, quæ proprias habent existentias, ac idè jure meritò sui superioris retinet vocem, quòd dicatur propriè & strictè & simpliciter realis, sicut negatio, quæ ut sic, dividitur reè in privationem & in negationem particulariter dictam, re-tento scilicet superioris sui nomine, dicitur negatio quæ non est confundenda cum privatione propriè dicta, esto sit etiam suo modo negatio, ita esto distinctio, quæ non est inter res proprià subsistentes existentia esto sit latè identicè seu participativè realis, attamen duntaxat est inter duas unius essentiæ aliquitates & rationes formales diversorum graduum solum, vel inter extrema, ex natura rei quidem alia & alia in sensu explicato, id est, manendo inter se realiter identificata, minimè tamen est realis simpliciter, accepto reali in sensu dicente rem & rem, propriis existentis existentibus, ut nemo nisi ambos oculos claudere velit, videre non possit rationem genericam ad utramque distinctionem in eo consistere, quòd utraque requirat discretionem extremorum ante intellectum cogitantem, formale autem constitutum & distinctivum realis simpliciter à distinctione for-

mali consistere in eo, quòd illa sit inter rem & rem, quibus alia correspondet existentia, vel subsistentia, ut in Divinis, posito quòd tres subsistentiæ Divinæ unicà existerent existentia. Itaque ratio à priori seu differentia contrahens distinctionem actualem ante intellectum ad constituendam distinctionem realem est diversitas rerù & simpliciter talis nata per propriam existentiam extremorum physicà sui causalitate producibilium, econtra distinctionis formalis constitutum, quo opponitur distinctioni simpliciter reali, est diversitas rationum formalium duntaxat metaphysicalium seu pluralitas cum identitate reali extremorum in unica entitate adequatè conceptibilium & unicà existentia existentium. Ad distinctionem prioris generis sequitur alia differentia, quæ cognosci potest, ut à posteriori, scilicet quòd possint distincta realiter separari entitativè mutuò vel non mutuò ad minus per Dei potentiam, vel saltem correspondeant his proportionatè, quæ possunt separari entitativè, quæ nimirum ita se habeant, quòd unum dependeat ab alio, & se habeant per modum producentis & producti, causantis & causati, quod est adequatum & convertibile signum, unde à posteriori agnoscipoteest distinctio realis. Ad distinctionem posterioris generis sequitur similiter alia differentia, unde illam à posteriori cognoscimus, puta non posse distincta formaliter ex natura rei, ne quidem divinitus extrema inter se mutuò vel non mutuò separari realiter, sed secundum solam conceptibilitatem ex natura rei debitam apud intellectum perfectè & adequatè concipientem. Ex quo iterum, ut à posteriori colligimus hanc distinctionem non esse realem simpliciter. Jam respondeamus ad Argumenta in particulari, ad id Aureoli & illud Arriagæ; nam primò

Ex his pater ad primum Aureoli & Arriagæ: 227 unde respondeo in forma concedendo ibi esse *Respon-* à parte rei ante opus intellectus duas formalitates, ad rationes, inter quas versatur illa distinctio formalis, nem in negando consequentiam, quòd ideo à parte rei oppositum sint duæ entitates, consequenter distinguantur ab invicem absolutè & strictim realiter, quia in rebus, ut loquimur vidimus, non tantum entitates, quæ sunt ens *riaga* metaphysicum seu existentiale, sed etiam esse *latum* metaphysicum ab eo realiter indistinctum reperitur, sic in homine à parte rei non datur solum corpus & anima, sed & animalitas & rationalitas, quæ licet sint duæ formalitates, non tamen sunt duæ entitates propriis gaudentes existentis, sed solum perfectiones alterius rationis in eadem physica hominis entitate per realem identitatem immerse, à talibus autem perperam procedit Arriaga ad res seu entitates physicas, Suppono te intellexisse, nos physicum ens hic non vocare id, quod sensibilibus tantum aut physicis subiacet mutationibus, sed quodlibet ens reale, quod in se & à se, seu ratione sui proprià existentia existit, adeoque quod propriam refert existentia actualitatem à cujuslibet alterius entis actualitate consideratam; quia ab extremis unius generis distinctorum ad alterius generis

generis extrema, & consequenter inferre, ergo *distinguantur realiter*, non valet consequentia, causa hujus jam clare est assignata, si enim ex vi nominis haud idem important res, entitas & realitas, essentia & formalitas, minimè sequitur ad multiplicationem formalitatum seu realitatum plurificari quoque entitates, ut malè inferebatur.

228 Ex quo itidem exploditur id *Aureoli*, quando aliqua sunt idem, multiplicato uno, multiplicari & reliquum, si ergo formalitates in eadem re plurificantur, rem ipsam seu fundamentum, cui dicuntur immergi per identitatem necesse est plurificari; nam verum est rem ipsam quoque multiplicari, non tamen realiter per pluralitatem simpliciter, sed formaliter per pluralitatem secundum quid seu formalitatem, sicut enim nostra distinctio stat cum identitate reali, ita pluralitas formalitatum seu secundum quid stat cum unitate rei, nec unquam poterit ostendi repugnantia, cur cum unitate simpliciter non possit stare pluralitas secundum quid.

229 Ex quibus perspicue cernis hoc argumentum, quod communiter & à multis supponitur ut certum, nimirum distinctionem formalem, non nisi verbis differre à reali, eo quod hæc formalitas secundum Scotistas detur, quæ non est illa, & alia, quæ non est ista, & quod eadem distinctione distinguantur materia & forma, quæ certum est realiter distingui, cum materiam & formam realiter distingui nihil aliud est, quam materiam non esse formam, cernis, inquam, haud, ut putat, *Oviedo* validum esse, sed frivolum, satis enim ostendimus verum non esse, quod realiter distingui, nihil aliud sit quam unum ante intellectum cogitantem non esse aliud, in quo utraque distinctio velut in ratione communi & generica cernuntur convenire, sic vi utriusque quidem verum est unum extremum non esse aliud, sed cum differentia, de distinctis enim realiter distinctione reali primi generis seu præse & simpliciter sumpta dicitur absolute hoc non esse illud, hic non esse ille, hæc non esse illa, quia ly est involvit ibi in prædicato & subiecto propriam existentiam aut subsistentiam; de distinctis autem distinctione secundi generis seu ex natura rei formaliter quidem verè dicitur, hoc non esse illud, non tamen absolute & simpliciter, entitative & realiter, sed secundum quid dicendo: hoc non est ex natura rei formaliter illud, ubi existentia subiecti recipiatur in prædicato ac si diceres, hoc, quod cum alio realiter existit, illud non est formaliter illud, quæ simul stant excludendo à se distinctionem aliam rigide realem.

230 Urget *Arriaga* secundum *Scotum* 1. d. 2. per hanc distinctionem, quando unum abstractum prædicatur de altero abstracto, non est vera propositio, rogo an solum sit falsa ratione nostra, an etiam realiter: si solum ratione, jam ea prædicata non distinguuntur, si verò realiter, habetur intentum, quod unum realiter non est aliud, eo enim modo, quo unum non potest verè de alio prædicari, eo unum non est aliud.

Pro responso vide quæ *Tom. 2. Controv. 9. q. 1. art. 4. n. 496.* diximus ex *Scoto* 1. d. 30. q. 2. pro intelligentia hujus termini realiter scilicet *Tò realiter* in duplici sensu sumi, semel prout determinat compositionem, & tunc, ait *Doctor*, nihil aliud est, quam illud, quod verè est, sicut ista propositio est realiter falsa, hoc est, verè est falsa, hoc sensu dicimus de homine verè pio & religioso, quod sit realiter virtuosus, realiter pius &c. & distinguitur contra fictionem, Secundò sumitur prout opponitur in Schola *Scoti* contra ly formaliter, quod additum termino idem dicit identitatem ex natura rei formalem, quæ concipitur per consensum in omnibus prædicatis seu per repugnantiam ad prædicata contradictoria, & in hoc sensu ly realiter determinat prædicatum esse cum subiecto identicè unum, a tamen per non repugnantiam ad contradictoria.

Respondetur nunc ad argumentum, imprimis non esse verum, quod *Scotus*, prout præfertur, simpliciter & absolute doceat hanc distinctionem esse sufficientem, ut quando unum prædicatur de altero in abstracto sic distincto, sit falsa propositio, sed hoc tantum docuit de prædicatione in abstracto in creatis, ut liquet 1. d. 8. q. 4. ad argumentum princip. n. 25. ubi inquit, abstrahendo illas realitates, quæ sunt in eodem, puta realitatem generis & differentia & considerando eas præcisissime utraque est finita, & neutra est perfectè eadem alteri, non enim sunt modo eadem inter se, nisi propter tertium, cui sunt eadem, & ideo si abstrahantur à tertio, non remanet causa identitatis eorum, quare hæc non est verè nec formaliter nec identicè, animalitas est rationalitas, & mox ut in Divinis dicendo sapientia est Deitas, vel iustitia vel bonitas, licet istæ propositiones non sint verè formaliter, quia extrema non sunt eadem formaliter, adhuc tamen sunt identicè & realiter veræ, quia remanet utrumque extremum adhuc in tali præcisione formaliter infinitum, & ex quo infinitas est ratio identitatis eorum, facta tali præcisissima abstractione, remanet ratio identitatis eorum, in Divinis proinde hæc propositio sapientia est bonitas, est realiter ac identicè vera, formaliter est falsa, & cum ait *Arriaga*, rogo jam an solum sit falsa ratione, vel etiam realiter falsa, Respondeo secundum primam hujus termini acceptionem, quod sit realiter falsa, id est, quod sit verè falsa & non tantum ratione nostra, cum quo stat, quod sit realiter vera in secundo sensu, ubi ly realiter determinat prædicatum cum subiecto realiter esse identificatum identitate non formali, quæ per repugnantiam concipitur ad contradictoria, & ideo ea est formaliter falsa. Sapientia est bonitas, sed reali, & ideo in illo sensu est realiter vera, ubi scilicet copula est, significat ly realiter non esse tantum veritatis expressivum, quod est quid consequens ad esse vel non esse rei; sed & prædicati determinativum, ita ut ad esse illius sit quid intrinsecum, exprimens identitatem realem in illo ad suum subiectum, e contra identitatem formalem in illo ad suum subiectum excludens.

Instabis ex *Cajetano*: Distinctio formalis est

L 4

major

Explicit
tio con-
gruat
minoru.

Cajetanus
retundi-
tur.

*Cajetan^o
retundi-
tur.*

major in actu, quàm realis, non ergo debet negari esse realis: *assumptum* prob. illa est distinctio major in actu, quæ fit per intimiora rei, quàm illa, quæ fit per minus intima, sed distinctio formalis fit per magis intima, quàm ipsa distinctio realis, maj. pr. quia distinctio per differentias essentielles major est distinctione per differentias accidentales & extrinsecas: min. prob. etiam: quia distinctio formalis est per prædicta essentialia, quæ sunt magis intima rebus, cum convenient in primo modo dicendi per se, quàm realia, quæ conveniunt ratione entitatis, cum qua identificantur plures formalitates. Ad hoc Argumentum respondent Formalistæ communiter, *Mastrius* d. 6. Met. q. 11. n. 232. negans. ad cuius probat. negat majorem, quia & cum illis cur una distinctio sit major altera non ex eo attendi debet, quod sit magis vel minus intima, aliàs distinctio specifica esset major generica, eo quod illa fiat per differentias essentielles magis proprias & intimas; ista verò per communiores, sed absolute loquendo illa est major distinctio quæ non infert aliam, seu quæ est possibilis cum identitate opposita illi distinctioni, ita Formalistæ nostri passim, quorum responsio soli nostro displicuit *Baroni* in *Metaph. Apol. 5. art. 9. n. 1.* ubi dupliciter respondet: primò ibi omnia *Cajetano* concedit, nimirum distinctionem formalem ob allatas rationes in argumento esse majorem, quàm sit realis, imò inferre realem, quando completa est, ut in diversis speciebus v. g. homine & bruto, non item quando incompleta est ut hic, quia est tantum inter formalitates. Secundò respondet, distinctionem formalem esse quidem majorem reali, non tamen esse ipsam, sed aliam, nec inferre eam, quia quod dicitur major distinctio inferre minorem, accipiendum est, & intra eandem lineam, ut major materialis inferat minorem materialem, major formalis minorem formalem, non è converso. Verum hæc responsio meritò è *Scoti* Schola rejicitur, quæ nusquam admittit distinctionem formalem esse majorem in actu, quàm sit distinctio realis, tum

quia hæc sumitur ab entitate perfecta existentiam propriam referente, formalis autem ab aliquiditate vel essendi partialitate propria existentia & subsistentia carente, tum quia, cum distinctio unitati, in quâ proximè fundatur identitas, aliquo pacto opponitur, utpote quæ super pluralitatem fundatur, consequenter distinctio sit quoddam non esse positivæ entitatis, cujus quantitas & latitudo per majorem vel minorem recessum vel accessum à positivo illo quod negat, metiendæ sit, perspicuum est, distinctionem realem esse majorem formali, omnino siquidem recedit realis ab unitate, quia fundatur super pluralitatem rerum simpliciter, formalis non ita, consequenter realis privat omnino identitate reali, formalis verò minime, quia stat cum identitate reali, & fundatur duntaxat super pluralitatem formalitatum, quæ est pluralitas duntaxat secundum quid, unde communis responsio Formalistarum optima est & fundata, *Baroni* minime, non prima illa, ut jam liquet ex ratione, cui adde eum perperam secare distinctionem formalem in completam & incompletam, quo tamen gratis dato, quia posset illam vocare completam ab uno extremo, ut quæ est inter Naturam specificam completam & rationem individualement, falsum tamen est dari distinctionem formalem ut comparatam ad diversas species, v. g. brutum & hominem, illæ namque inter se fundant distinctionem realem, quid ergo illis inter se separatis cum distinctione formali? nec valet secundum responsum ex eadem ratione. Quod dicat autem esse quidem majorem, non tamen ipsam, sed aliam, quam nullo modo explicat, & si explicare illam alietatem vellet, non posset, nisi stando in principiis à nobis supra allatis, & explicatis, sicque necessariò redit ad illos, & responsum *Scotistarum*, quod absque fundamento improbat, unde meritò suo diffidit responso, quo tamen secundum non est melius. Si placet, vide *Mastrium*, & ipsum *Baro* II. cc.

ARTICULUS II.

§. I.

Distinctionem Scoticam impossibilem esse, ostendere satagunt ex propria *Scotistarum* doctrina.

232
Fundamentum
quorundam
contra
Scotistas.

DE Quieros, ut supra q. 2. §. 3. n. 212. objicit *Scotistis*, quod non explicet, quid sit identitas realis, nam dicit, inquit, esse vinculum inseparabilitatis, & cum ratio hujus vinculi inquiritur, respondet esse identitatem: ecce petitionem principii.

Alii refellunt ut impossibilem distinctionem *Scotistarum* ab ipsa identitatis formalis, quam assignant, explicatione, nimirum quod non solum supponant identitatem realem inter distincta formaliter ut qua sine distinctio illa esse non potest, sed quod præterea secundum datam identitatis explicationem intrinsecè

fecè inesset in ipsamet identitate eorum formali opposita distinctio tum formalis, tum realis, quod implicat: sequela prob. quia identitatem formalem Scotistæ dicunt esse eorum, quorum unum alterum includit in sua ratione formali, & in primo modo dicendi per se, quo sensu est definitio eadem formaliter suo definito, constitutum suo constituto & cæt. probatur: quia identitas formalis intrinsecè dicit inclusionem alterius in primo modo dicendi per se, ergo in ipsamet formali identitate datur includens & inclusum formaliter distincta. prob. quia includens & inclusum sunt diversæ rationes obiectivæ, sive diversæ formalitates, sed inter tales est distinctio formalis, sicut ubi sunt diversæ entitates, est distinctio entitativa, ergo in ipsa identitate formali inesset opposita distinctio formalis, quod est chimericum.

Secundum quod in ipsamet formali identitate Scotistarum esset quoque distinctio realis, probatur etiam ex mente Scotistarum, tunc aliquid formaliter identificatur alicui, quando est de essentia ejus, vel intrinsecum constitutum ejus, indubiè enim si quæ est

inter illa, est identitas formalis, atqui in hoc sensu materia & forma identificantur cum toto, & tamen ab eo realiter distinguuntur, juxta probabilissimam sententiam Scotistarum, ergo in ipsa identitate formali etiam deprehenditur distinctio realis, quod manifestam implicantiam dicit.

Confirmatur utrumque, sive dicant Scotistæ superius esse idem formaliter cum inferiori, aut inferiori cum superiori, in quo discordant inter se, illa tamen semper comparantur inter se, ut pars & totum, sicut ergo implicat secundum illos, partes totius physici identificari realiter ac entitativè cum toto physico, ita etiam implicat partem totius metaphysici identificari formaliter cum toto metaphysico, aut econtra totum cum parte: ergo in ipsa identitate formali tum realis cum etiam formalis est distinctio, partium scilicet à toto, cui tamen sunt essentialiter eadem. sicut ergo perspicuum est, impossibilem esse talem identitatem, quæ essentialiter imbibat distinctionem sibi contradictoriè oppositam, ita & ipsam distinctionem impossibilem esse tenendum.

§. II.

Identitas quid sit, seu in quo consistat?

233 **I**dentitas græcè ταυτοτης, dupliciter capitur, semel scilicet formaliter, & iterum fundamentaliter. Ubi imprimis certum est, identitatem fundamentaliter acceptam existere in positivo, cum sic constituatur vel in ipsa rei unitate, vel in positivo indistincto ab entitate rei, ita ut per illud ipsum constituatur aliquid idem, per quod constituitur in esse, & à quovis alio diversum. Identitatem formaliter acceptam noster Mauricius in *Epist. Formalit.* & alii nonnulli constituunt è contra in negativo, eo quod per negationem distinctionis explicetur. Sed

est de identitate, quæ plura cogit in unum, vel saltem refert ut unum esse vel realiter, vel formaliter, tum etiam, quia unitati opponitur multitudo ex 10. *Metaph. t. 3.* identitati verò negatio identitatis vel distinctio 4. *Metaph. t. 21.* itaque identitas non est formaliter unitas, sed fundatur in unitate.

Hoc ergo supposito, quod sit quid positivum, esto identitas aliquando per negationem explicetur, quomodo explicamus v. g. spiritum per negationem corporis, in quo sensu forte noster Mauricius loquitur supra.

Dico secundo: Identitas formaliter sumpta non consistit in absoluto, sed in respectu æquiparantiæ, quo æqualiter utrumque denominatur extremum, colligitur expresse ex Scoto 1. 7. *Metaph. Summæ secundæ, c. 1. n. 29.* & 30. item ex Scoto 1. v. *Met. q. 21. Scholio 3. n. 7.* ubi solvit argumenta in contrarium. Item & ex Aristotele 5. *Met. t. 20.* ubi numerat identitatem inter relationes primi modi, quæ in unitate fundatur dicens eadem dici, quorum substantia est una, nam sicut similitudo in specie, qua dicitur aliquid simile in specie, est convenientia in qualitate, & æqualitas convenientia in quantitate, ita identitas v. g. generica, quæ aliqua dicuntur genere unum, est convenientia plurium in genere, specifica, quæ quædam specie unum dicuntur, est convenientia plurium in specie, sed convenientia similitudinis & æqualitatis essentialium
sunt

234 **Dico primo:** Identitas formaliter sumpta, verius constituitur in positivo, ita coll. ex Scoto 1. 5. *metaph. q. 12.* sub scholio 3. n. 4. ubi sustinet, identitatem importare relationem realem, & potest probari ratione, in tantum enim aliqua dicuntur eadem, quatenus sunt unum, seu quatenus adunantur in aliquo esse, proinde cum unitas quid positivum dicat, ita & identitas, id quod insinuat ipse *Aristoteles 5. Metaph. t. 16.* dicens: *Identitas unitas quædam essentia est, id est, proportionaliter de identitate ac de unitate, in qua fundatur identitas, discurrendum est, non quòd identitas sit formaliter unitas, nihil quippe fundatur in seipso, sed quia sit unitas quædam fundamentaliter, tum quia unitas græcè ενωτης, quæ est formaliter indivisio rei in se, de suo conceptu formaliter non respicit plura, quæ cogit in unum, secus*

In quo
consistat
identitas.

sunt relationes, ergo & convenientia identitatis plurium in eadem essentia & substantia, tum quia fundantur æqualiter super unum principium numeri immediatè, esto remotum fundamentum est, res diversorum generum secundum unam viam, & secundum aliam viam.

236 Quæ porro identitas, & quando sit relatio rationis, vel realis, discernendum est ex conditione extremorum, an scilicet ipsa sint realia & realiter distincta, quæ ratione identitas generica vel specifica est realis identitas, ut Doctor 2. d. 3. q. 1. identitas e contra, quæ numerica dicitur, erit solum identitas rationis, quoad veritatem rationis formaliter impor-

tata, quia non habet extrema à parte rei distincta, sed tantum ratione, quæ unum apprehendit ut duo, ejusdem autem ad seipsum nequit esse relatio realis; dixi quoad veritatem relationis formaliter importata; nam secundum veritatem fundamenti, sicut nulla major unitas, quàm ejusdem ad se reperiri potest, ita nulla major veriorque identitas, quàm ejusdem ad seipsum, vide de hoc *Scotum* 11. cc. & d. 31. qu. 1. & quodl. 6. & alibi. hic non est locus insistere diutius naturæ identitatis formaliter acceptæ, tum realis, tum formalis.

Sit itaque

§. III.

Quid sit identitas realis in Schola Scoti?

AD solvendum Argumentum, quod primâ fronte satis molestum apparet, identitatis notio tum realis cum formalis scitu necessaria est, & quia plerique diversimodè de iis philosophantur:

237 *Inseparabilitas non est constitutum identitatis.* Dico primò, falsum esse, quòd inseparabilitas sit constitutum identitatis realis, quin potius si sit inseparabilitas tam actualis, quàm potentialis & proportionalis, est quid consequens, ex quo velut signo à posteriori identitas colligi valeat. Prob. 1. pars: quia multa sunt inseparabilia, quæ tamen dignoscuntur esse realiter distincta. Secunda pars prob. etiam: quia sicut ex separabilitate tam actuali, quàm potentiali, aut saltem proportionali, id est, eorum, quæ etsi sint inseparabilia in esse, se tamen habent proportionaliter, sicut illa quæ sunt separata, vel separabilia, quia nimirum se habent ut causâ & causatum, & unum essentialiter dependet ab alio aut alio consimili modo, ut ratione talis originis & dependentiæ contradictoria de illis verificari possint, in hoc enim consistit separabilitas proportionalis, sicut inquam ex tali separabilitate, ut à posteriori colligitur distinctio, ita ex inseparabilitate opposita identitas tanquam ex signo à posteriori, unde immeritò Bernal de Quieros l. c. & alii obtrudunt *Scotistis*, quasi identitatem explicent per vinculum inseparabilitatis, & hoc iterum per identitatem, etsi enim hujusmodi inseparabilitas ut opponitur triplici illi separabilitati, secundum illos sit adæquatum & convertibile signum identitatis realis, nullatenus tamen constituunt in eâ formaliter ipsam identitatem, sed insinuant per illam tanquam à posteriori ipsam realis identitatis naturam, sicut indicamus per separabilitatem oppositam naturam distinctionis realis.

238 *Identitas realis fundatur in unitate essentie & existentie.* Dico secundo: Identitatem realem, de qua modo distinctioni reali opposito discurrendum est, fundari super unitatem essentie & existentie. prob. distinctio realis in creatis fundatur in pluralitate rerum propriam existentiam habentium, ergo identitas opposita fundatur in unitate essentie & existentie, ita ut, quæ hac identitate inter se realiter identificantur, etiam reentur & realizentur per unam in eadem singulari essentia, existentiam, quæ solâ & unicâ pariter existunt, adeoque identitas realis dicat plura quidem, sed in unitate secundum essentialitatem; quod, ut quorundam objectionem antevertamus, quia esse essentialitè dupliciter intelligi potest, puta vel pro aliqua formalitate, vel pro aliqua integra essentia, ut est natura humana, cautè intelligendum est, nam in hoc secundo duntaxat sensu essentia fundat identitatem realem, secus in primo; essentia enim in solo secundo sensu ex propria sua significatione dicit naturam integram, quæ includit totam illam feriem rationum metaphysicarum generis & differentie, & quorumcunque ordinabilium in prædicamento, estque immediatè capax propriæ existentie, quare gradus metaphysici non sunt essentia, sed in essentia singulari hac identitate reali inter se identificati, sic realiter identificantur genus & differentia in communi constituto, quæ in se considerata sunt quidem etiam rationes essentielles seu prædicata quidditativa (qua ratione *Scotistæ* passim secundum unam acceptionem identitatis essentialis confundunt & vocant hanc identitatem realem, identitatem essentialem, eò quòd hac identitate identificentur & communicent uni essentie singulari, seu quia eandem participant essentiam) non tamen sunt essentie in se ipsis, quæ ex propria sua significatione dicunt naturam integram, id est, quæ dicat aliquid à par-

à parte rei in recto, sitque immediatè & gratiâ
sui capax existentia, sed duntaxat suat gradus
Essentia nullatenus ex seipsis ordinati ad exi-
stentiam, ejus sint capaces immediatè, sed rea-
lizantur, ut dixi, ex ratiudine Essentia, cui i-
dentificantur, & per ejus existentiam existen-
tiantur. Sic etiam se habent subiectum & pro-
prietas illius & perfectiones attributales in Deo

& alia quæcunque in una Essentia singulari i-
dentificantur. Ex quibus

Dico tertio: Identitatem realem consistere
in conjunctione identica plurium eandem ef-
sentiam & existentiam participantium, patet
ex dictis, ut opus non sit huic amplius immo-
rari. Sit

239

§. IV.

Quid sit identitas formalis. ubi de loco Doctoris 1. Sentent. d. 2. q. 7.

§. Sed hic restat, cum ait: Voco identitatem formalem, ubi illud, quod
dicitur sic idem, includit illud, cui sic est idem, in ratione sua formali, &
per consequens per se primo modo.

240

EX hoc textu Doctoris antiquiores Scoti-
sta desumpserunt supra in argumento n.
215. adductam formalis identitatis descrip-
tionem, quod sit eorum, quorum unum includit
alterum in sua ratione formali, & in primo modo
dicendi per se, econtra distinctio formalis sit
eorum, quorum unum non est de conceptu for-
malis alterius, seu de quo sit verum dicere, quod
non sit formaliter illud. Jam attende, quæ se-
quuntur: de quocunque aliud includente, ve-
rum est dicere, quod non sit illud aliud, quod
est inclusum v. g. de homine includente ani-
mal, verum est dicere, quod non sit formaliter
animal, aut certè vicissim secundum aliam
opinionem, quod animal non sit homo, &
consequenter quod homo distinguatur forma-
liter ab animali: & similiter, quia distinctio
debet esse mutua, ut mox infra, verum est dice-
re, quod animal in homine non sit formaliter
homo, & consequenter animal formaliter di-
stinguitur ab homine, quomodo ergo salvant
Scotista auctoritatem Magistri, quod illa sint
formaliter idem, quorum unum formaliter in-
cludit alterum?

Respondent Scotista antiquiores confugien-
do ad distinctionem & identitatem non mu-
tuam, ut sit duplex identitas formalis nempe
mutua, quæ versatur inter illa, quorum unum
identificatur alteri formaliter, & econtra, ut
homo & animal rationale: non mutua sit illa;
quorum unum est de conceptu alterius, non è
contra, seu quorum illud, quod dicitur idem
formaliter, includit illud, cui dicitur idem
formaliter in sua ratione formali, sed non è
contra, proinde illud, quod includit aliud in
sua ratione formali, erit idem formaliter illi
alteri, & consequenter non distinguatur forma-
liter ab illo: illud autem alterum, quod non
includit aliud, sed est ipsum inclusum, non
erit idem formaliter ipsi, proinde distinguetur
formaliter ab illo. Ecce distinctionem non
mutuam, & per hanc salvant locum Docto-

ris, & solvunt argumentum superius alla-
tum.

Dico primo, Doctrinam de identitate & di-
stinctione non mutua, esto fundent illam su-
per rationem constituentis & constituti, non
super unum & multa, seu primum modum re-
lativorum, sicut in meo Unilabio, ita hic tan-
quam imperceptibilem, esse rejiciendam, prob.
non enim fieri potest, ut unum identificetur
cum alio, & hoc maneat identificatum cum il-
lo. Secundò sequeretur manifesta implican-
tia, quod per identitatem formalem ab extre-
mis tolleretur, & simul poneretur multiplici-
tas, tolleretur, ut supponitur, quia unum iden-
tificatur cum alio; non tolleretur, cum enim
non identificetur vicissim cum illo, revera ad-
erit multiplicitas, & sic contra naturam iden-
titatis, ut dicebatur in objectione, erit distin-
ctio in ipsamet identitate. Probatur 3tio ex
ingenti Scotistarum dissidio de identitate &
distinctione hac non mutua inter inferius &
superius, de quo vide Saxium in sua Catalo-
gi tom. 1. d. 7. q. 4. art. 2. n. 108. & seqq. & art.
3. nam ex modo loquendi Doctoris Siretius,
Mauritius, Vallon. & alii acriter contendunt,
inferius esse idem formaliter suo superiori,
quia illud includit in sua ratione formali, seu
includens sit idem formaliter incluso, inclu-
sum autem distinguitur ab includente, & his
putat Poncius l. c. patrocinari locum Scoti; idem
cenfer Saxium l. c. art. 1. de ident. & distinct. qui
art. 3. tamen n. 117. utramque sentent. conci-
liare conatur ad mentem Doctoris, vide ipsum
l. c. Alii econtra mordicus volunt superius
identificari formaliter suo inferiori, quia illud,
quod includitur formaliter, est essentialiter in
alio, est idem formaliter illi, cui includitur,
ut animal v. g. homini, & non distingui for-
maliter ab illo, illud verò quod includit a-
liud in sua ratione formali, distingui forma-
liter ab incluso, ut homo v. g. ab anima
li. Ita Bassolius, Trombeta, Rhada & se Scoti-
alii.

241

Distinctio
non mu-
tuareji-
citur.

Ad

Digladi-
ant inter
se Scoti-
sta.

242

Ad devitandam & sopiendam hanc litem, aliter Scotistæ recentiores, ut *Poncius* d. 71. de distinct. n. 75. & *Faber* in suis formalit. & alii melius sanè respondent, ex prædicto loco Doctoris concludi debere identitatem formalem inadæquatam, eam scilicet, quæ reperitur inter ea, quorum unum includitur in alio, in quo aliquid aliud etiam includitur, seu quæ est eorum, quorum non omne, quod includitur in uno, in altero quoque includitur, quamvis aliquid unius includatur in altero, sic homo & animal inadæquatè sunt diversa, quia homo dicit, quid dicit animal, & aliquid amplius; unde rectè Scotistæ dividunt identitatem formalem in adæquatam & inadæquatam, jam explicatam, ex qua per oppositum patet, quid sit identitas formalis adæquata, scilicet esse eorum, quorum unum non includitur in alio essentialiter, nec contra, vel si se includant, tunc unum nihil includat essentialiter, quod non includat & alterum, adeo ut habeant & dicant eandem formalitatem, & rationem conceptibilem ex natura rei eandem, possi tque aliter explicari per consensum & indistinctionem in omnibus prædicatis, ut nihil possit dici de uno, quod non dicatur de altero, adeoque per repugnantiam ad prædicata contradictoria, quia non ponuntur contradictoria inter seipsum & seipsum sibi omni modo ex natura rei idem, unde & describunt nonnulli *Scotistæ* identitatem hanc, quæ illa sunt idem inter se, de quibus duo prædicata opposita, secluso opere intellectus collativi verificari non possunt, illa econtra sint formaliter distincta, quæ habent aliam & aliam formalitatem seu rationem conceptibilem ex natura rei diversam, quæ alibi per non repugnantiam ad prædicata contradictoria explicavimus, ut possint secluso opere intellectus de iis verificari contradictoria, nam certum, superius & inferius in hoc sensu esse formaliter distincta ac contradictorium capacia, sic alia est ratio humanitatis à ratione animalitatis, esto eam includat, imò per hoc quod eam includit & non ab ea includitur, admittit contradictoria, adeoque distinctam ab eà rationem formalem, & hoc totum concedit & refert ipse *Mastrius* disp. 6. q. 11. n. 210. approbat item divisionem identitatis & distinctionis formalis in adæquatam & in inadæquatam q. 7. n. 165. & alibi. quare nullo ex fundamento & ex nulla necessitate defendit nihilominus identitatem & distinctionem formalem non mutuam, quæ cum ex parte utriusque extremi sit inadæquata ex dictis, mutua quod sit, consequens est.

243

Dices pro distinctione non mutua contra identitatem illam utrinque inadæquatam, esto animalitas non prædicetur formaliter de homine in abstracto, eo quod sic ab inclusione sui in homine abstrahit, in concreto tamen prædicatio hæc: homo est formaliter animal, vera est; quia sic nullatenus abstrahit ab inclusione, sed hoc ut patet ex textu Doctoris, sufficit ut dica-

tur idem formaliter homini: ergo à parte unius extremi non datur distinctio, adeoque nec mutua datur, quæ sit inadæquata.

Respondeo hic breviter cum *Poncio* l. c. quia pluribus de hoc agetur in solutione argumenti, secundum quamcunque rationem animal potest prædicari de homine, secundum eandem rationem potest prædicari saltem prædicatione indirecta de eodem animali, proinde non dabitur distinctio non mutua. Deinde animal non prædicatur adæquatè de homine in concreto aut abstracto formaliter, ergo verum est dicere, quod homo non sit adæquatè animal, consequenter quod homo distinguatur formaliter ab animali, vicissim verum est dicere, quod animal non sit adæquatè homo, superest ergo, ut vicissim animal formaliter distinguatur ab homine, nihilque omnino ad distinctionem mutuam deesse compertum est. Ex his

Dico secundo: Sicut omnis identitatis fundamentum est unitas, & distinctionis pluralitas, ita quæcunque unam & eandem habent formalitatem, sive rationem conceptibilem formaliter eandem, sive quorum unum includit aliquid, quod includit & alterum, identitatem dicunt adæquatam, & non distinguuntur formaliter; si verò sic includant, ut unum aliquid includat, quod non includitur essentialiter in altero, tum identificantur formaliter inadæquatè, quæ inadæquatio, seu quia non identificantur adæquatè, adeoque aliqua ibi sit pluralitas, facit illa distingui formaliter, imò identitatis relationem inter superius & inferius facit transire ad genus secundum relativorum & disquiparantiæ, in inferiori quippe est ratio activa fundandi relationem identitatis, in superiori verò passiva, quæ fundandi diversitas disquiparantiam parit, non immutitatem, solius enim disquiparantiæ inadæquatio est, non mutuitatis. Per hanc doctrinam clarè explicatur & salvatur locus & auctoritas Doctoris, qui quodocunque loquitur de identitate & distinctione formali, in alterutro sensu est interpretandus, quomodo 1. d. 8. q. 4. cum ait: Divina attributa formaliter ab invicem distingui, quia ratio bonitatis non est ratio sapientie, loquitur de identitate & distinctione formali adæquata, similiter 2. d. 1. q. 5. 8. Ad questionem istam, cum ait: relationem transcendentalem fundamento esse realiter eandem, item 2. d. 3. q. 1. differentiam individualement & naturam communem realiter identificari inter se, adhuc tamen tam fundamentum à respectu & vicissim, quam rationem individualement à natura communi, & hanc ab illa ex natura rei formaliter distingui. Hisce propter argumentum in principio Articuli allatum discussis, restat, ut respondeamus,

Itaque

Respon-

Respondetur ad Argumenta, & annullantur.

245 **Q**Uamvis illis omnino in dictis satisfactum est, primo quidem §. 3. ubi satis remonstratum est, Bernal de Quieros ex mala intelligentia perperam loqui de natura identitatis, ac aliter quam Scotista, quibus ideo non est amplius ad id, quod affert, respondendum.

Ad secundum similiter patet ex §. 4. falsum esse, quod in ipsa identitate formali intrinsece includatur distinctio sive realis sive formalis identitati opposita, ubi nota, quod opposites manifeste videantur decepti in eo, quod cum identitas sit relatio primi generis, quo fit ut identitas formalis sit mutua, ac proinde quod utrumque extremum denominetur, & per consequens concludunt ita, & bene: si ut volunt Scotista inferius est idem formaliter superiori, similiter superius est idem inferiori, omne enim quod sequitur ad aliud absolute, sequitur ad ipsum præsertim addito eodem termino utrique qui non distrahit aut diminuat, sed ampliat, unde si ad istam: homo est idem animali, sequitur ista: animal est idem homini; pariter ad istam: homo est idem formaliter animali, sequitur ista: animal est idem formaliter homini: ille enim terminus formaliter utrique additus non distrahit neque diminuit sed ampliat, & utrumque extremum identitatis strictius, identitas siquidem formalis est strictior reali, ex qua fundatissima doctrina, cum dicant Scotista superius & inferius distingui mutuo formaliter, quia non habent eandem formalitatem aut conceptibilitatem, dum putant se recte concludere contra Scotistas, decipiuntur, quod non attendant ad discrimen identitatis formalis inadæquatæ & adæquatæ, verissimum quidem est, inferius esse idem formaliter superiori, quia illud juxta locum Scoti supra adductum continet in sua ratione formali, & in primo modo dicendi per se, & econtra verissimum est superius esse idem formaliter inferiori, quia illud est formaliter idem alicui, quod est de essentia ejus,

veruntamen falsum est, quod sit adæquatè de Essentia alterius, ut liquet ex responso ad Dices sub n. 243. & in Dico secundo n. 244. ita enim sunt idem formaliter mutuo, quoad continentiam formalem, quâ unum continet seu includit alterum, unumque in altero continetur in sua ratione formali & primo dicendi modo per se, ut præterea in uno aliquid aliud etiam includatur, quod non includitur formaliter in altero, hac ratione animal in homine est formaliter idem homini, quia includitur in illo, quia tamen præterea includitur in homine rationalitas, à qua distinguitur quantum est de se, animalitas, ideo nonnisi inadæquatè est idem formaliter homini, & nonnisi inadæquatè de animali modo supradicto prædicatur.

His visis respondeo ad Argumentum in formâ negando *sequelam*, ad ejus probationem concedendo descriptionem, quam dant Scotista, item quod identitas formalis in una acceptione, dicat intrinsece inclusionem alterius in primo modo dicendi per se, sed nego inde sequi inclusionem distinctionis intrinsecam in ipsa formali identitate, non enim idem sunt, quia non identificantur formaliter adæquatè, distinguuntur formaliter inadæquatè, & includi distinctionem in ipsa indistinctione, primum enim solum dicit cum includente & incluso propter inadæquationem identitatis ad invicem stare distinctionem formalem inadæquatam, quâ innuitur, quod non sint identificata inter se formaliter adæquatè, ideoque stare non in ista, sed cum ista identitate distinctionem formalem inadæquatam, quod nullum dicit inconveniens, ut luculenter remonstratum est, & ex ipso probatur argumento ab Adversariis adducto; secundum verò, indistinctionem intrinsecè esse distinctionem, quod falsum est, neque probatur, ut patet, Quare si duntaxat malæ intelligentiæ errorem, quo identitatem adæquatam confundunt cum inadæquata, correxerint, vim argumenti in fumum abcessisse in comperto habebunt.

* * *

ARTICULUS III.

in quo

Argumentum profertur contra Scoti distinctionem à tam enormis sequela inconvenientis, utpotè quod illa invehat in creaturas Mysterium SS. Trinitatis, ut non solum falsitatis suspecta sit, sed omnino chymica censenda.

246 **E**X illis quæ objecta sunt Tom. 2. *Controv. 5. q. 4. n. 238. & seqq.* hic obiter repono, ut habeamus occasionem amplius illa confutandi, *primò*, Id quod miramur in Divinis scilicet Essentiam realiter identificatam cum Paternitate communicari non communicatâ Paternitate, & filiationem identificatam cum Essentia produci non productâ Essentiâ, non esset supra naturam rerum creatarum, sequela prob. quia in creatis reperitur distinctio, ratione cujus in eisdem possint componi illa, quæ in hoc Mystério per illam componuntur: ergo malè à Scoto distinctio illa excogitata fuit, ad explicandas difficultates hujus Mystèrii, quomodo scilicet Essentia & relationes sint idem realiter, tamen inter se comparentur, ut Essentia sit ex natura rei actu formaliter communicabilis, & de facto communicetur, & formalitas relationis sit incommunicabilis, & de facto non communicetur. Similiter filiationis relatio de facto producitur, & Essentia non producitur, quæ facile explicantur admittâ distinctione formali inter Essentiam & Relationes, ac proinde desinimus illa mirari, nec sunt quidquam supra naturam.

Secundò & confirmatur: Pone non esse in Deo distinctionem formalem ex natura rei, tunc non posset salvari, quod communicetur Natura Divina, non communicatâ Paternitate, per hanc enim prædictam difficultatem salvant. ergo cum hæc distinctio per Scotistas detur in creatis, jam si protervus contenderet dabilem esse Trinitatem in creatis efficaciter refelli non posset. Quid enim implicaret animalitatem Petri communicari Joanni & Paulo, rationalitatem vero non? omnis certè contradictio per formalitatum diversitatem pugnabitur.

247 Propter tantum inconvenientiæ crimen Scholæ Scoticæ ab Adversariis ex lubricis sanè impactum rationibus scripsi Tom. 2. totam illam & amplam Controversiam quintam, ubi Q. 3. & 4. per totum illius nullitatem ostendi, eaque apud me semper tam evidens fuit, ut aliquando in Nylo meo Mystico Anno 1673. ad cele-

berrima Seraphicæ Religionis nostræ Comitia Toleti in Hispania celebrata directo, Thesi primâ membro secundo scripserim, *falsum est & fatuum, quod Mysterium SS. Trinitatis vel ejus possibilitas in creatis ostendi possit ex distinctione formali Scotica.* Sed propterea mihi nonnemo assumens hoc argumentum in subsidium, quod non detur ea distinctio in creatis, ex mala intelligentia illius termini *fatuum*, quasi semper pro amente acciperetur, fertur graviter succensisse, sumitur ille terminus quandoque ad indicandum virtutis neglectum, quomodo quinque illæ Virgines fatuæ dicuntur, quæ tamen non erant amentes, quandoque pro quovis frivolo, infundato & ineptè illato, in quo sensu intelligenda erat dicta positio, ex nostra distinctione infundatè & ineptè inferri in hæc creata Altissimum SS. Trinitatis Mysterium, me hercule tamen non est magnæ prudentiæ nec gravitati Theologicæ decorum, ut sententiam totius Scholæ Catholicissimæ statim ex ratione solum umbratili sine ullo solido fundamento tali tamque enormi feriant censura, scilicet quod lædat, evacuet, diminuat, in ipsas creaturas detrudat ipsum primum & altissimum fidei nostræ Mysterium, quidni Scotistæ illos Thomistas, illos qui animæ rationali corpori conjuncto hypostasin concedunt, & materiæ primæ existentiam & subsistentiam denegant, ita quod materia prima ab anima rationali existentiam simul cum subsistentia emendicare dicant, censurare possent, primò quod statuant in puris creatis communicationem idiomatum, exhauriant Mysterium Incarnationis, ex quo dicimus per unionem hypostaticam, Deus est homo, homo est Deus, ita quia materia non minus subsistit per subsistentiam animæ, sicut Persona Christi per subsistentiam Verbi, materia prima dicatur Spiritus & anima corpus, sicut Christus dicitur Deus & Deus dicitur homo? Secundò, quando quæritur ab iisdem Thomistis, quid sit Eucharistiæ Sacramentum, vel, quid in ea contineatur? Corpus & Sanguis Domini, respondebunt; & recte: jam cum apud ipsos

ipsum sit corpus per animam, alia enim forma secundum illos non est ista materia, aliunde autem de fide sit, vi verborum poni solum corpus, non animam, nonne licebit Scotistis tali Scholæ obtrudere quod evacuet imò destruat Mysterium Eucharistiæ, quia si corpus sit tale per animam, jam vi verborum anima ponetur, quæ secundum communem Ecclesiæ & SS. PP. sensum non est corpus, sed id, quod consecrationis virtute concomitantur se habet ad illud. Deinde non desunt gravissimi Auctores, qui sunt in ea opinione, ut asserant non implicare idem ante existens posse per potentiam obedientialem producere nova productione seipsum, unde quia SSi PP. distinctionem realem divinas inter Personas unice probant ex hoc, quia Persona producta ne-

cessariò realiter debeat distinguì à producente, quidni possit objici sententiæ dictæ Patronis, quod lædant Sanctissimam Trinitatem, cum eo ipso, quod non implicet idem producere seipsum, subvertant omnem viam probandi distinctionem realem inter Personas, & Sabellianismo faveant; ablit, ut statim in hujusmodi censurandi impetus prorumpant, pro eo ut suam doctrinam fulciant, hoc enim est ædificare & linire parietem cum luto absque paleis & temperatura, quibus postquam validissimis rationibus fuerit clarè detecta nullitas censuræ, eamque puram & putam imposturam fuisse, meritò adhibetur illud Prophetæ: *Vbi est litura, quam linistis? destructus est paries, quem linistis absque temperamento.* itaque ad propositum

Diluitur & Scoti Doctrina ab obtrusa illa inconvenientia prorsus expurgatur.

248 **A** Pertum quidem & luculentum habent responsum ad objectionem Tom. 2. cit. quæst. n. 245. & propterea art. 3. ibi n. 247. & seqq. quod seipsum & ipsum D. Thomam in eandem censuræ damnationem conjiciant, imò si quid valeat illos potius quàm Scotistas impingere in Altissimum SS. Trinitatis Mysterium,

dum enim titulo creati docent demonstrabile esse, non dari in creaturis distinctionem ex natura rei formalem aut virtutalem intrinsecam, eo ipso ut l. c. n. 245. ostendimus, sequeretur nos naturaliter posse demonstrare de hoc Mysterio quod detur de facto, quod tamen asserere est temerarium vide ll. cc. in præsentem tamen sic

Responsum primum ad hominem, ubi quod Adversarii in eandem incidant inconvenientiam, nimirum quod non repugnet Trinitas in creatis, si daretur distinctio virtualis Recentiorum.

249 **A** Nequam respondeamus ad Argumentum directè, conveniamus Patronos & inventores hujus argumenti, ex eo enim imprimis Virtualistas, quia agnoverunt non sufficere in hoc Mysterio ad contradictoria, distinctionem rationis, nec virtutalem Thomistarum, ideo virtutalem realem, id est, quæ distinctioni verè reali æquipolleat, requirunt, uti visum est Controversia 2. hac itaque distinctione ex mente Virtualistarum supposita, pone non esse in Deo distinctionem virtutalem, jam non poterit communicari Natura & non communicari Paternitas, ergo quod de facto communicetur Natura & non Paternitas, signum est, quod id proveniat à distinctione virtuali: ergo pro hac parte non est mirabile, Essentiam communicari non communicatâ Paternitate, si-

liationem produci, non produci Essentiam, quæ facillè explicantur admittâ distinctione formali inter Essentiam & relationes, hoc argumentum contra Virtualistas apud illos, qui negant distinctionem Scoti in creatis & admittunt solum in Divinis vim habet, secus qui illam etiam admittunt in creatis, quibus dicitur esse supra Naturam, quia similis distinctio non reperitur in creatis, consequenter in creatis non poterit salvari, ut communicetur Natura creata & non communicetur identificata illi realiter ratio individualis, vel subsistentia, contrarium autem contingat admittâ distinctione Scoti in creatis, & ea ratione potius illa, quàm distinctio virtualis evacuat hujus Mysterii profunditatem, propter hoc sit

* * *

chymericum, omne illud namque est ens chymericum, quod includit verificabilitatem duorum contradictoriorum & simul tamen identitatem realem, id est, omnimodam identitatem ex natura rei formalem, quacum Virtualistæ hic confundunt suam realem, hæc duo enim ita sunt constitutiva entis chymerici in esse talis, ut nullum tertium requiratur, ponunt enim aliquod ens, de quo verum sit dicere, *est & non est*, & in quo, cum hæc duo esse scilicet & non esse identificantur, chymeram efficiunt.

252 Hoc Argumentum aut de creatis nihil, aut nimium probat de Divinis, quia procedit ut sic, adeoq; probat etiam in Divinis, non dari distinctionem virtualem, nam etiam in Divinis impossibile est, ut esse & non esse sint idem, itaque sicut in Divinis, supposita virtuali distinctione non est convenientia prædicatorum contradictoriorum formalis, sed ratione virtualis affirmatur *est* & ratione alterius *non est*, eodem protus modo in creatis distinctio virtualis consistit in hoc, quod id quod uni convenit virtualitati, non conveniret alteri salva identitate reali, eodem inquam planè modo, quo salva identitate reali cum Natura, quæ communicatur, non communicatur Paternitas, sic virtualitati animalitatis, v. g. convenit virtualiter, esse principium sentiendi, virtualitati rationalitatis non convenit esse principium sentiendi, nec potest, cum secundum se non dicat hæc distinctio impossibilitatem simpliciter, ostendi, nec absunt aliæ rationes positivæ ipsius possibilitatis, ut adhuc amplius inter disputandum patebit, cur huiusmodi intrinsecam innexibilitatem virtualitatum dicat in creatis. Sed

253 Occurrit & assert rationes in contrarium *Perez. disp. 1. de Deo sub initio n. 77.* dicens impossibile esse quod duæ formalitates creatæ careant identitate virtuali intrinseca inter se, & tamen habeant inter se identitatem realem perfectam: sint enim entitates creatæ A & B quia utraq; est creata, utraq; dicit in sua ratione defectum, consequenter cum quolibet est sibi ipsi eadem, B erit idem virtualiter cum sua entitate dicente imperfectionem, non erit autem idem virtualiter cum A, seu non involvit virtualiter entitatem A, adeoque major est identitas entis B cum sua imperfectione, quam entitatis B cum virtualitate A, nam B non est A à sua defectuositate virtualiter distinctum, est autem ut supponitur, virtualiter realiter distinctum ab A. jam sic: ad identitatem realem perfectam, id est, omnimodam requiritur communicare virtualitatibus imperfectis, quæ identificentur ex natura rei, atqui est impossibile, ut A sit idem perfectè cum B, si, ut supponitur, non sit idem virtualiter intrinsecè, maj. patet, min. prob. nullæ formalitates dicentes in sua ratione imperfectionem propriam, possunt inter se communicare in rationibus suis imperfectis, ac proinde sicut impossibile est, ut aliquid non includat in sua ratione, id quod est, ita non possunt quæ sunt distincta virtualiter realiter inter se perfectè identitate reali idem esse; atqui omnes formalitates creatæ non identificatæ virtualiter inter

se tales sunt, quæ dicunt in sua ratione formali imperfectionem propriam, ergo &c.

Pro responso ad mentem *Perez primò* sint entitates creatæ A B, id est, sint duæ distinctæ formalitates, per quas intelligamus duntaxat formalitates, seu ut Virtualistæ loquuntur, virtualitates, non autem simpliciter entia inter se realiter distincta. *Secundum* quicq; conceditur illi, quod entitas B sit idem virtualiter cum sua entitate dicente imperfectionem, consequenter & tertium, quod major sit identitas virtualitatis B cum sua imperfectione quam virtualitatis B cum virtualitate A, nam B ut reà dicitur in instantia à seipso non est distinctum virtualiter, est autem distinctum ab A, consequenter in casu distinctionis virtualis in creatis, non habet A & B identitatem virtualem, nec imperfectio virtualitatis hujus est virtualiter imperfectio virtualitatis alterius, sed negatur omnino, quod illæ virtualitates cum suis imperfectionibus realiter inter se nequeant identificari, nihil enim obstat, cur creatæ perfectiones, eo quod sint limitatæ & respectivè imperfectæ non possint identificari in gradu perfectionis competentis enti creato, id est, habentis connexam imperfectionem, imò de facto ita sibi identificantur ex natura rei realiter saltem in tertio, cur itaq; repugnabit distinctio virtualis in creatis, si statuatur in Divinis? Ad probationem itaq; conceditur *major*, quod requiratur ad identitatem realem communicari sibi invicem, negando *minorem*, quod formalitates seu virtualitates dicentes imperfectionem inter se nequeant communicari realiter in rationibus suis imperfectis, quatenus in unam conveniunt entitatem, cujus probatio adhuc est expectanda, & tam diu distinctio virtualis in creatis tenenda, quamdiu negatà simpliciter distinctione *Scoti* illam in Divinis tenere voluerint.

Dixi *negat à simpliciter distinctione Scoti*, quia hac hypothese datà, ex ipsa eorum objectione necessario consequentiam esse distinctionem virtualem in creatis vel inde patet, de facto sunt duæ formalitates creatæ *animalitas & rationalitas*, quæ carent virtualitate intrinseca inter se, & tamen habent identitatem realem inter se tam perfectam, quantum ipsis in una entitate competere potest; animalitas itaque est realitas creata, est item rationalitas realitas creata, ideoque utraq; dicit in sua ratione defectum, consequenter cum quolibet sibi ipsi eadem, rationalitas erit idem virtualiter cum sua ratione dicente imperfectionem, non erit autem idem virtualiter cum animalitate; adeoq; major est identitas rationalitatis cum sua ratione & virtualitate imperfecta, quam rationalitatis cum virtualitate animalitatis, nam rationalitas non est à sua virtualitate seu à seipsa quid distinctum, est autem, ut supponitur ab animalitate seu virtualitate illius, ex propria ipsorum doctrina exploratur distinctio eorum virtualis, quamvis cum ut supra Controv. 7. q. 3 ex particulari implicitantia defendi non possit, eo ipso ex allatis distinctione *Scoti* in rebus delitescens, iisdem innata dignoscatur.

Scoti distinctio in virtutibus Adversarij ex propria eorum doctrina.

Tractat. Prelim. R. P. Strumelii.

M 3

Secundò

251 Resolvitur argumentum in oppositum

254

Secundò occurrit Perez 1. p. disp. 1. de Scientia Dei n. 131. Essentia Divina ob infinitam suam perfectionem vim habet se communicandi infinitè alteri formalitati virtualiter distinctæ, illamque reddendi Deum, ac proinde in omni genere communicatio summa, & identitas summa, quæ ratio non potest in creatis formari, adeoque una formalitas non potest reddere aliam formalitatem sibi virtualiter intrinsecè non identificatam perfectam infinitè vel finitè. &c.

Et ut ab hoc ultimo incipiam, concesso illo quod dicitur de Divina Essentia, malè inferitur non posse unam formalitatem creatam aliam in proprio genere reddere perfectam, eo ipso enim, quo alteri realiter communicatur, & stante alietate virtuali illi realiter identificatur, sequitur & illam reddere in aliquo gradu perfectionis creato perfectam, quod probatur, quia oppositum eveniret, quod illa solum inter se identificare possent realiter, & non virtualiter, quæ sunt perfectio simpliciter simplex, capiendò notionem perfectionis pro perfectione omnem aliam in se includente perfectionem: atqui hoc dicitur absque ullo fundamento, quia falsum est in eo conceptu generatim consistere perfectionem simpliciter simplicem, ut ostendetur alibi, sed eo concesso, quod talis in Divinis ponenda sit, adeoque nulli præterquam soli Deo competere possit talis conceptus perfectionis simpliciter simplicis, per hoc nobis nondum probatum est, quod illa, quæ non inportant istius, sed alterius notionis perfectionem simpliciter simplicem, nequeant salva alietate virtuali inter se realiter identificari, ut amplius elucescet solvendo instantiâ sequentem. igitur

255

Instantis: Ideò in Divinis salvari identitatem realem cum alietate virtuali, quia infinitum in omni genere nulla additione intensivè crescit per sui communicationem, si enim additione cresceret, jam non fuisset perfecta identitas realis, sed finitum in creatis per sui communicationem additione crescit, min. prob. supponendo quod finita virtualitas sibi ipsi ita communicatur, ut sit secum virtualiter intrinsecè eadem, nec ponantur prædicata contradictoria inter se & seipsam: at omne finitum, si ei addis aliquid perfectionis crescit intensivè, crescit ergo & illa communicatio, quæ sibi se communicat illa formalitas, & est major quàm altera communicatio, quæ alteri formalitati communicatur, quamvis enim Essentia Divina sibi se communicet virtualiter, non verò Paternitati, hic accessus tamen erit quasi extensivus, nec intensivè communicatio erit major.

Hæc instantia abusivè procedit, quod vellet aliquid communicari sibi ipsi, cum omnis communicatio tendat ad alterum, adeoquæ nihil addit aliquid ad seipsum, eâ tamen loquendi phrasi dissimulata, & sequeretur vi distinctionis virtualis, ut rectè supracit. *Auctor* in Divinis quoquæ solvi & tolli, & non solvi & tolli identitatem realem, primò quidem non tolleretur, quia est communicatio infinita & non crescit intensivè, seu non est intensivè communicatio major; tolleretur autem

identitas realis, quia ita natura identificatur sibi, ut ne virtualiter à se distinguatur, secus sic identificatur Paternitati, Natura Divina siquidem non dicit alietatem virtualem à seipsa, benè à Paternitate Divina, & vicissim Paternitas non dicit virtualement alietatem à seipsa, benè tamen à Natura; cum ergo secundum Adversarium magis est idem, quod dicit omnem communicationem, consequenter omnem negationem alietatis, quàm illud quod non dicit omnem negationem alietatis, siquid ratio allata valeret contra identitatem realem in creatis, æquè urgetur in Divinis, nam eodem jure, quo dicitur majorem esse in Divinis identitatem non intensivè, sed extensivè solum, cum non extingatur per titulum infinitatis, quin Paternitas, quoad identitatem virtualement sit magis idem secum quam cum Natura, & vicissim dicam & ego, in creatura majorem esse identitatem in ordine virtualitatis ad seipsam, sed non in ordine reali, id est, virtualitatis seu formalitatis ad formalitatem, imò dum concedis in Divinis majorem communicationem & identitatem materialem & extensivam, concedis etiam majorem identitatem in ordine virtualitatis ad seipsam, sed non in reali. Nihil itaque proficit hæc instantia contra distinctionem virtualement in creatis, quin potius, ut supra, si non detur distinctio virtualis, prodit se eo ipso nostra distinctio formalis.

Ex quibus sic concluditur directè contra Perez, non implicat ullam contradictionem, quod perfectio creata sit alteri identificata realiter, & reddat aliam finitò modo, ut ipsa est, talem. Item, non implicat, nec est ulla ratio in oppositum, cum non possit fieri, ut cum summa identitate reali magis sibi se communicet aliquid creatum, quàm se communicet identificato sibi, ut in simili fit, in Divinis: quid ergo obtinebit, cum non detur distinctio virtualis in creatis? nihil profectò, nihil omnino, adeoque nisi te pœniteat censuræ Scotistis illatæ, Mysterium Trinitatis in creatis admittere debebis, cum non minus in creatis contradictoria seu virtualiter est & non est inveniantur, ut suo loco, quàm in Divinis.

Hic iterum & tertiò occurrit Perez disp. 1. de Trinit. c. 2. scilicet, si daretur in creatis Mysterium Trinitatis, tum si duæ formalitates creatæ reciperent prædicata contradictoria, perfectâ identitate carerent, idque taliter probat: fieri non potest ut sit perfecta unitas & communicatio inter ejusmodi formalitates, quas v. g. A. B. appellemus, nam formalitas A non potest magis communicari formalitati B, majoremque cum illo unionem habere, quàm est una sibi, & suæ definitioni: hoc enim lumine naturæ clarè perspicitur, sed formalitas A, præter unitatem quam habet cum formalitate B. habet aliam peculiarem suam, ratione cujus non potest in se suscipere prædicata contradictoria: præterea formalitas A, ita sibi se habet conjunctam, ut nihil de ipsa dici possit, quod de ipsa negare possimus, quam conjunctionem ex hypothesi non habet cum

cum formalitate B : ergo suam habet quasi duplicatam unitatem & cum formalitate B, quasi simpliciter : habet enim cum formalitate B unitatem communicationis & non aliam ; secum verò habet & unitatem communicationis non minorem , & præterea unitatem repugnantiam ad prædicata contradictoria. Major est igitur unitas & perfectio , quâ secum est una, quàm unitas quâ cum alia est una. Consequenter prob. nam unitas quam habet cum altera est finita, cum sit impossibile infinite communicari formalitatem finitam, unitas autem & communicatio finita quâlibet additione unitatis & indivisionis fit major : cum igitur unitas, quâ formalitas A secum est una, addat aliquem gradum unitatis unitati finitæ, quâ est cum formalitate B, major erit & perfectior. Ita *Perez I. c.*

Ad hoc Argumentum, quia ferè coincidit cum superiori, respondendum ut supra, falsum esse, quod datâ in creatis distinctione virtuali aut formali ideò detur in illis Mysterium Trinitatis, item falsum esse, quod ideò formalitates creatæ perfectæ carerent identitate reali, esto in hac hypothesi, quod idem sibi ipsi communicetur admitenda sit major unitas formalitatis A secum, quæ est exclusivæ alietatis virtualis, quàm cum formalitate B, quæ non est exclusivæ alietatis virtualis, sed probandum restat, cur posita ab illis tali virtualitatum majori unitate, implicet illarum perfectæ identificatio realis : Scotistæ de facto assertâ identitate reali in una entitate asseverant plures formalitates, certum est, quod quælibet formalitas est magis secum una, quàm cum alia, ideò merito negant identitatem earundem ex natura rei formalem, id est, talem quâ quælibet secum est una, cur non etiam admissio in una entitate sint distincta virtualiter, seu diversas importent virtualitates, concedi posset illas in physicam & realem coire posse identitatem, nulla hujus est ratio in oppositum, nisi quod dicant, implicare, sed æquo jure reponi posset, nisi rationes alias afferant, quod implicat implicare contradictionem in creatis, aliqua perfectam habere identitatem realem, quamvis careant identitate formali seu virtuali intrinsecâ, id est, in ordine ad prædicata realia seu à parte rei contradictoria : sed in hoc consistit distinctio virtualis, ergo illa ex hoc non est neganda in creatis, quin potius eodem modo, sicut quod major est identitas Paternitatis secum, quàm cum Natura, nam à se non distinguitur virtualiter, sed distinguitur ita à Natura, & tamen hoc non obstante identificantur secum realiter, erit & statuenda in creatis, aut asserenda distinctio Scotica.

Nec valet aliud Argumentum quod in oppositum assert Auctor cit. nimirum virtualitas A habet suam perfectionem, quam non habet virtualitas B, & dum in creatis secum identificantur, tunc unaquæque esset seipsâ perfectior, quia ex identificatione haberet etiam perfectionem virtualitatis alius, quam non habet secundum se spectata, ergo unaquæque esset perfectior seipsâ.

Pro responso hujus videri potest *Tom. 2. Contr. 4. q. 2. art. 3. n. 179.* ubi simile recurrit Argumentum, hic breviter dico, sicut nihil spectatum realiter & physicè perficitur à seipso, ita nihil evadit perfectius se ipso physicè & realiter spectatum, sicut enim est eadem indivisibilis entitas realissimè in se ipso & suo gradu subsistens, in quo conveniunt omnes virtualitates realiter, salvâ virtuali earum alietate inter se, ita fit ut stante reali illa identificatione virtualitas unius non sit virtualitas alterius, sed quæ sunt realiter perfectè identificata, virtualiter maneant distinctæ, adeoque retinet unaquæque perfectionem distinctam, consequenter salvâ reali identitate, aut non communicatâ alteri sua virtualitate, adeoque nec perficiente illam, si autem virtualitas non perficit alteram, non evadent perfectiores se ipsis, ut patet, vel breviter dic perfectionem majorem vel minorem alicujus intelligi à gradu entis, non à distinctione, quæ est quid consequens ad ens, & consequenter cum omnes virtualitates in gradu entis realiter & perfectæ idem sint, non possunt perfici per id, quod ad rationem suam consequens est, & solam dicit alietatem virtualiter realem, neque hoc suppositâ doctrina opponentium, quod distinctio virtualis dicat verificabilitatem duorum contradictoriorum, & cum hoc omnimodam identitatem realem, mirum esse debet.

Concluditur itaque ex dictis nec posse demonstrari, nec ullo modo efficaciter ab Adversariis probari, supposito quod detur distinctio virtualis illa in Divinis, illam non dari in creatis, imò cum oppositum fortius probetur, & talis distinctio non subvertat finitatem entis creati, sive ex illa minimè sequatur, quod creaturæ essent perfectionis infinitæ, profectò Scotistæ condemnandi non sunt, quasi Mysterium SS. Trinitatis in creaturas invehant per suam distinctionem ex natura rei formalem, scilicet quia sine illa non potest salvari, quod communicetur Natura non communicatâ Paternitate, nisi seipsos in eandem condemnationis censuram & manibus & pedibus conjicere velint.

Respondetur directè ad Argumentum.

259 **E**T quidem primum cuius habes exactum responsum Tom. 2. Controv. 5. q. 4. art. 1. n. 243. & n. 245. & seqq. & art. 4. in *responsis* ad object. n. 250. quod dicit hanc distinctionem à Doctore Subtili excogitatam esse ad explicanda difficillima quædam Trinitatis Mysteria, falsum esse constat, non enim eam Scotus excogitavit, sed rerum Essentiis inactuam, concreatam & quasi naturæ propriam indolem esse, aquilinis vidit oculis, unde etiam illam utilem & idoneam iudicavit ad hoc Mysterium aliquo modo explicandum, quod non sit contra naturam ut l. c. visum, si quis tamen illam negaret in Divinis, adhuc admittere cogeretur in creatis, ut rectè *Mastrius* d. 6. Metaph. q. 11. art. 2. n. 226. sed ad objectionem respondeo neg. seq. ad cuius prob. nego in creatis mediante illa distinctione posse componi, quæ in hoc Mysterio per illam componuntur, & quia *ly componuntur* hic non accipitur solum pro officio declarandi & munio reddendi infidelibus & fidelibus credibile hoc Mysterium, sed per fallaciam extra dictionem secundum non causam ut causam, id est, per deceptionem proveniente ex quadam apparentia, ut quia distinctio in componendis contradictoriis in Deo vim habet, ideo illa ipsa distinctio assignatur pro causa illativa inscrutabilium SS. Trinitatis, quod ab omni veritate alienum esse, ad amissum demonstravimus Tom. 2. l. c. n. 241. & seqq. ostendendo illos ita loquentes in manifesto errore detentos esse, cum communicari & non communicari, produci & non produci, nec ad simpliciter nec ad facilius deduci possit ex distinctione formali, ut ibidem exactè videre, huc non rescribere licet. Adeoque falsissimum sit per illam distinctionem, eo quod solum tollat contradictionem, tolli seu evacuari quoque summi huius Mysterii inscrutabilem Majestatem: Itaque in Confirmatione, quando dicitur ex præcipuo sed inani suæ opinionis fundamento: *pone non esse in Deo distinctionem formalem ex natura rei*, fiat ita, tunc non posset salvari, quod communicetur Natura Divina, non communicatà Paternitate, involvitur hæc causalis, quia in Deo illa distinctio est, ideo actio generativa est, communicari siquidem dicitur Essentiam Divinam fieri terminum formalem actionis generativæ in supposito producto, non communicari, non esse terminum formalem actionis notionalis in supposito producto propter oppositionem relativam, sed hæc causalis ex l. c. Tom. 2. & iterum ex n. 246. ibidem falsissima est, quod amplius liquet, factà hac suppositione: *Pone esse in Deo distinctionem ex natura rei formalem*, sed non esse in Deo infinitam Divinæ Essentiæ fecunditatem, tunc verissimè dici potest, non posse salvari, quod communicetur Natura Divina Paternitate non communicatà, sublatà siquidem Divinæ Essentiæ fecunditate, aufertur actio generationis Filii & processio Spiritus

Scotus
suam di-
stinctionem
Essentiis
rerum
congenearum
esse & in-
quilineam
aquilinis
vidit ocu-
lus.

sancti, quæ in illa fundantur, tollitur item oppositio relationis, ob quam Paternitas non communicatur Filio, ecce ergo illius verificativum, posse communicari Naturam Divinam non communicatam Personæ, propter oppositionem non est Scoti distinctio, sed fecunditas Essentiæ, sicut hominem posse intelligere, velle non est, quia est distinctio inter electivum & intellectivum hominis, sed quia habet principium intelligendi, est intellectivus, & quia habet principium voluntatis, electivus &c. Et licet ut dixi etiam l. c. distinctio requiratur ad remonstrandum, quod hoc Mysterium non sit contra Naturam, nimirum ne cum Personæ & Naturæ essent omnino idem, & solo nomine distinguerentur, aut tunc utrumque significativum per hæc duo nomina produceretur, aut neutrum produceretur, aut idem respectu ejusdem sub eadem à parte rei ratione simul produceretur & non produceretur, quod est impossibile, propterea tamen distinctio non est ratio, obquam Pater producat Filium, non producat Naturam de se & ex se ipsa improducibilem, alioquin ideo in distinctionem eorum virtutem & quamcunque aliam retorqueri posset. Itaque sicut causalis illa *Quia* (est distinctio) ideo, idcirco &c. quæ in suppositione involvitur, falsissima est; ita & ipsum quod ex illa inferitur, minimè subsistit.

Id quod de protervo additur, jam olim dixi in meo *Vniliabio* p. 2. Controv. 1. q. 2. n. 8. quod tali pro cerebro maleferiato quadrant fustes potius ad medellam, quam rationes, in multis proterviunt malevoli, propterea non est in Scholis omittendum, quod ad veritatis præstat incrementum, in illis non loquimur protervis, non acephalis aut cacogeniatis, sed viris bonis, doctis, iudicio præditis & prudentiæ sale confertis, tales, quæso quid huiusmodi protervus asserere possit, ut efficaciter repelli non posset, ponderent: *nam non implicabat*, inquit, *animalitatem Petri communicari Joanni & Paulo, rationalitatem vero non?* fiat ita secundum magnam hanc sapientiam suam: sed qualis ibi erit idcirco Trinitas, si Petrus se communicet Joanni & Paulo, semi-Virumque Petrum semi-Petrumque Virum, id est, suam animalitatem retentà sibi rationalitate esset in tali casu Trinitas creata, qualis homo est asinus, cui communicatà animalitate non communicatur rationalitas? Natura Divina non est in una solum Persona, sed in qualibet trium, non tantum secundum unam partem in una, & secundum alteram in altera, sed eandem numero totam certum est de fide esse in qualibet earum, contrarium contingit in commento protervi: ergo concessa sua voluntate, adhuc nulla ex hac distinctione nobis exhibet in creatis Trinitatem: sed demus amplius, quam à nobis exigit, scilicet quod totam naturam suam Petrus communicet Jo-
anni

Protervi-
enti po-
tius palos
appare
quam re-
sponsum
dare, con-
venit.

anni & Paulo, quis illam cum Joanneitate & Pauleitate identificabit, ut sicut est una specie, imò una, quod gratis hic etiam do, per inexistentiam, ita quod una & eadem humanitas in omnibus hominibus reperitur, ita realiter uti in Petro sit etiam identificata individuationi Joannis & Pauli, quemadmodum in Divinis ita est Trinitas, ut Natura una omnibus tribus sit realiter identificata, quod fit, quia communicando se, producit, producendo se communicat Personis productis, quis unquam audit aut dicere auit, quod Petrus (si fieri posset) communicando Naturam suam Joanni & Paulo producat Joannem & Paulum, adeoque producendo illos in reali identitate cum illis in Natura & communicando producat? non est exemplum invenibile in rebus creatis, in quo eluceat simile, sicut in Divinissima & super gloriosissima Trinitate. Hoc ipso itaque, quod realis identitas Personarum in unitate Naturæ obtineri nequit in creatis, sed sicut in Divinis,

si identitas, Personarum in unitate Naturæ, tolleretur, non possent communicari in eadem numero Natura, sed sicut essent tria supposita, ita & tres Dii, ita Petrus, Joannes & Paulus ex causa dicta erunt tres homines, non homo unus & trinus, in quali unitate & Trinitate tamen præcipue consistit admirabilis illa hujus Mysteriorum altitudo. Ut taceam primò quod Trinitas debeat esse ens à se, infinitum, nullum autem creatum per distinctionem talem fit infinitum & ens à se, in quo possit produci unum altero cum illo realiter eodem non producto, quale quid sine beneficio distinctionis realis in creatis est impossibile. Non itaque Trinitas creata per Scoti distinctionem invenitur in res creatas, sed libidinofum protervi figuli commentum, numellis & boys, non formis, cum tanta jactura temporis, dignum syllogisticis, unde oprimo jure contra protervum pronuntiat De Scoti Subtilis 1. d. 3. q. 4. n. 15. Nolo disputare tecum, constat enim, quod tu es protervus.

Scotus
protervum
repudiat.

ARTICULUS IV.

Distinctionem Scoti ex principiis negativis adoriuntur.

261 **P**rimò nec sunt multiplicandæ distinctiones, sicut nec entia sine necessitate ex primo Post. t. 40. & 8. Topic. loco 78. & Philic. tom. 6. quod fieri potest per pauciora, frustra si per plura. Frustra unitates, quæ sequuntur ens, discerperentur, sed nulla est necessitas distinctionis formalis ex natura rei, nam totum illud, quod volunt Scotista salvare per illam, bene salvari potest, quod non fit à parte rei actus, sed fundamentaliter solum, & quod totum id habeatur in solo statu intentionali, vel nobis cum fundamento in re, cogitantibus, id est, per distinctionem rationis.

Confirmatur: non implicat contradictionem talis identitas inter animal & rationale Petri, ut nulla sit eorum actualis alietas, sed tantum fundamentalis, & alietas actualis per rationis operam.

262 **S**citè respondet noster Mayronius in Quodlibetis q. 6. t. 1. illam maximam: frustra si per plura. Male intellectam, multas veritates interemisse, & multos reddidisse avaros, qui si hujus sæculi Doctores vidisset, violentos invatores nuncupasset, quia non solum impugnant, sed & expellere conantur distinctionem nostram, ut subintrudant, alii quidem suam virtualiter realem, quæ per æquivalentiam explicatur; alii autem suam virtualem realem inadæquatam in tertio, seu mediante tertio, cum tamen totum argumentum contra illas distinctiones retorqueri possit dicendo eas non esse multiplicandas sine necessitate, & posse multò melius salvari ea, quæ salvanda sunt, per distinctionem formalem, ubi non potest admitti realis. Unde respondeo ad argumentum concedendo maj. neg. min. quia secundum

omnes omninò Doctores simpliciter opus est distinctione aliquà ad tollendam contradictionis repugnantiam, quæ alioquin tam in Divinis, quam in creatis sequeretur. Sed ut vidimus Controv. 3. q. 2. per totum: ad hoc non valet distinctio realis inadæquata, quæ est mediante tertio, nec ut Controv. 5. q. 2. & 3. per totum sufficit distinctio rationis per intellectum, insuper insufficiens est, ut Controv. 5. q. 4. per totum. Distinctio virtualis extrinseca sive per connotata, nec quidquam ad hoc præstat virtualis hoministarum ut Controv. 7. q. 2. per totum. Nec denique ut ibidem q. 3. per totum. Distinctio virtualis Recentiorum, quæ est per æquipollentiam quidquam servit ad hoc, imò de facto non admittitur ut l. c. vidimus, & impossibilis demonstratur in Divinis, ab ipsis autem Adversariis, quod non detur in creatis, docetur aperte; per Scoti econtra distinctionem ritè salvatur veritas contradictoriarum, esset enim ridiculum, cum virtualitè expressè profitentur distinctionem Virtualiter realem non esse verè & propriè distinctionem, utpotè stantem cum summa identitate, sed perinde se habere, ac si esset distinctio realis, esto à parte rei nullam distinctionem realem includat, esse sufficientem ad tollendam contradictionem, & non distinctionem Scotisticam, quæ est verè distinctio actualis: ergo illa non superflua, consequenter per hanc nec multiplicantur distinctiones sine necessitate, quæ est manifesta, tam in Divinis, quam in creatis ad evitandam contradictionem.

Ad Confirmationem respondetur negando assumptum, quod talis identitas non implicet inter animal & rationale Petri, ut nulla sit eo-

rum

rum alietas actualis, jam eo ipso verificarentur contradictoria de eadem entitate aliter indivisibili, nam animalitas Petri habet convenientiam cum bruto, secundum quod illam convenientiam importat in recto, & sic similiter rationalitas disconvenientiam, nisi dixeris quod Petrus & brutum v. g. bucephalus se habeant sicut Angelus & bucephalus, sed de hac re particulariter alibi in specie, tractare de hoc non est hujus loci, ubi generatim duntaxat inquiri-

mus, an sit distinctio Scoti possibilis, contra quam, quæ de facto à nostra Schola ut actualis propugnatur, tot objectionum farragines confecerunt, ut videantur integra plaustra frustraneis cogitationibus & conatibus suis adimplere voluisse, ut tum Tom. 2. ubi egimus de iis, quæ Deum contingunt, tum Tom. 3. quo Deo dante illam, quæ creaturas concernit, fusè & ample ad trutinam revocabimus. Sit itaque hic

ARTICVLVS V.

Resolvitur Quæstio principalis, num sit possibilis distinctio media inter simpliciter realem & rationis?

A S S E R T I O I.

Nullis omninò rationibus demonstrari potest, quod sicut duæ formalitates superius descriptæ in una entitate per identitatem realem immerse, proprium facientes ac determinatum effectum formalem, & existentes unica eademque existentia, qua coexistunt simul reliquæ ejusdem entitatis perfectiones, sicut inquam sunt idem realiter, ita etiam sint idem formaliter inter se; nec proinde, quod identitas realis negetur per non identitatem formalem, aut identitas formalis affirmetur per identitatem realem, e contra cum adsint positivæ rationes, quæ non possibilitatem duntaxat, sed actualitatem indicatæ distinctionis inferre videntur dicere illam impossibilem esse, chimericam esse, temerè & insubildè asseritur.

263
Mayronius.

Hæc Assertio Mayronio Doctore Illuminato, ita certa est, ut dicat 1. d. 8. q. 3. hanc distinctionem demonstratam esse evidenter necessariò esse tuendam, eamque si homo nolit protervire, oportere quamlibet concedere ex vi demonstrationis.

Probatur primò: quia non potest assignari possibilitatis illius repugnantia, cur hujusmodi formalitates modo superius expósito non possint poni à parte rei, quod si ponantur, pro quo adsunt validissimæ rationes, jam necessariò habebimus distinctionem Scoti formalem, ergo possibilis est distinctio illa formalis, quæ ratio, cum non procedat ex nuda non repugnantia, magis manifesta est, quàm ulla ab Adversariis unquam excogitata, imò quàm omnes simul in oppositum ut luculentè remonstratur, tum ex dictis q. 2. §. 2. 3. & 4. tum ex dictis hac quæst. in solutione objectionum, signanter in responso Articulo 1. & 2. imò & magis manifesta est,

quàm omnes rationes pro sententia distinctionis virtualis, quæ, ut fatetur Oviædo Controv. 4. Metaph. puncto 4. n. 9. tantam difficultatem continet, quantam ipsum Mysterium SS. Trinitatis. Et certè si benè considerentur dicta superius perspicuum fit, nulla ratione demonstrari posse, quod illa, quæ per indifferentiam admittunt componibilitatem intelligibiliter cum oppositis differentiis exigant talem conjunctionem identicam, quæ excludat illam indifferentiam, consequenter nequit demonstrari illa formaliter ex natura rei idem esse cum differentiis, quibuscum de facto componuntur: ergo ex actuali conjunctione identica eorum nequit concludi, quod sit illa identitas formalis, adeò ut nulla probabilitate possit negari, licet Arriaga d. 42. n. 11. cum pauculis id neget, gradum animalitatis in homine à gradu rationalitatis distingui formaliter ex natura rei, & non solà denominatione à nostris conceptibus reli-

Etā, Deus enim, ut firmitus hoc inculcemus, qui non fingit distinctiones rationis, distincte & perfecte penetrans quascunque res & earum convenientias & differentias, haud dubie attingit convenientiam & differentiam inter hominem & brutum, non enim concipit illa in tota Essentia differre, quia sic vel homo vel brutum non esset animal, neque in tota Essentia convenire, quia tunc non minus brutum esset animal rationale, quā homo; consequenter nisi concipiat animal & rationale, non esse omnino idem à parte rei, non concipit discrimen inter brutum & hominem, nec convenientiam inter illa, nec ulla rerum, quod est paradoxum, & à mente humana alienum, ut optime *smising* Tract. 2. de Deo. d. 1. de dist. Attribut.

q. 2. n. 50. & ex illo tacito nomine *Mastrius* d. 2. de Divinis Attrib. q. 2. art. 3. n. 75.

Finaliter itaque licet distinctio nostra non possit tam distincte explicari, ut quasi palpari debeat, propterea non est dicenda impossibilis, cum non solum in hac, sed & in aliis pluribus materiis constet non satis explicari posse, quid res quæpiam sit, & tamen quod sit, ob evidentia argumenta, est extra omne dubium, quid enim exploratum magis apud Philosophos, quā continuum componi ex partibus semper indivisibilibus, & tamen quomodo hoc fiat, quis hactenus ad captus nostri satisfactionem explicavit, ut taceamus alia?

ASSERTIO II.

Nullis etiam rationibus demonstrabilis est in Divinis distinctionis indicata impossibilitas, quin potius econtra demonstrari potest, cum contradictio in Divinis per CC. & SS^{tos} PP. sit admittenda, quandam non identitatem in extremis suæ naturæ proportionatam, id est, non negativam simpliciter, sed præcisivam ibi astringendam esse.

204 **H**Æc non habet aliam difficultatem, nisi quod Adversarii nolint concipere, quod detur à parte rei præcisio identitatis, quæ non coincidat in ejusdem negationem simpliciter, *exempli gratia*, quando dicunt *Scotista* intellectus divinus distinguitur à voluntate divina, quia intellectus tantum est intellectus, seu ex natura sua non habet, quod sit voluntas, alioquin id etiam haberet intellectus creatus, putant quod particula taxativa *tantum* necessario involvat simpliciter, etsi tacite, negationem voluntatis, quid enim est intellectus tantum esse intellectum, & non voluntatem, seu præcindi ex natura rei à voluntate, nisi hunc non esse voluntatem ex natura rei? sed ut sæpe alibi, & hac quæst. à n. 226. ad 232. ostendimus, errant toto cælo, non attendentes quā differenter in istis propositionibus sumatur. *Ly est vel non est*, & quod alia sit pluralitas secundum quid, alia autem pluralitas simpliciter, quæ in una propositionum exprimit sensum simpliciter negativum, in altera verò tantum præcisivum, quo semel ac proinde distinctione Scoti absque implicancia in creatis admisso, poterit quoque ad divina transferri, nisi ostendatur id impossibile esse ex spe-

ciali ratione divini entis, cui talis distinctio repugnet, ut patet manifestè, atqui ex hoc capite id nullatenus ostendi potest. *min. prob. ex Controv. X. q. 1. parte sequenti hujus Tomi, & toto Tom. 2. & hic breviter*, quia nulla ratione demonstrabile est intellectum divinum & voluntatem divinam, quia existunt per eandem existentiam, habeantque perfectissimam inter se & cum reliquis Attributis, atque cum ipsa Essentia divina identitatem realem, idcirco ex natura rei esse formaliter idem, sicut neque quod intellectus creatus & voluntas eadem existentia existentes in eadem reali identitate coexistentes formaliter ex natura rei distincta non sint: *ergo* à primò ad ultimum, cum nulla sit assignabilis repugnantia, cur hujusmodi positiva illius distinctionis extrema non dentur, & cum stent positiva & validissima rationes, quales *Tom. 3. amplius & acutius* ex professo producendæ sunt, quod talia extrema actu ponantur, necessario habetur distinctio formalis, tam in Divinis quā in creatis, *ergo* certè quod hic intendebatur, dicendum est nedum quod sit possibile, sed actu rebus innata reperiri. Sed de hoc ex professo alibi,

Porro

Vnde error in concipienda distinctione Scoti?

Porro objectiones particulares, quas desumunt primò ex SS. PP. secundò ex *summa Dei Simplicitate & Unitate*. Tertiò ex *infinita perfectione Divinæ Naturæ*. Quartò ex *Attributorum infinitate*. Quintò ex *inclusionem Divinitatis in relationibus*. Sextò ex *infinitate Divinæ cognitionis*. Septimò ex *prædicatis Dei quidditativis* hoc loco propter amplitudi-

nem difficultatum non est agendum, sed II. cc. supra. Est autem specialis difficultas de prædicatis Dei quidditativis, quales sunt v. g. conceptus entis, substantiæ, spiritus &c. an de illis eadem sit ratio, quæ de Attributis, ad quod propriâ quæst. commodius resolutionem dabimus Controv. 10. q. 2. per extensum.

FINIS

Tractatus Præliminaris de Contradictoriorum Natura & Distinctionibus Entium.

